

MİMAR SİNAN

4. Büyük Localar, Localar,
Masonlar Mişel MARGULİES
8. KALKEDONYA L.ndan Günümüze Dündar ERENDAĞ
22. Masonluktan Beklediklerimiz Abdülkadir ERENGÜL
26. Hollanda'da Franmasonluk Yazan: M. van EMDEN
Çeviren : Mişel MARGULİES
29. Sevgi Üzerine Mukbil GÖKDOĞAN
39. Günlük Yaşamımızda
Hoşgörü İsfendiyar AÇIKSÖZ
48. Sohbet Feridun BİLGİNER
53. Bilinç İsmail TOKER
55. Masonluk ve Filateli Yazan : John O. Welch
Çeviren : Tarık GÜNER
57. Ünlü Masonlar Sahr ERMAN — Suha UMUR
61. Localardan Haberler Mimar Sinan
68. Kuruluş Yıldönümlerini İdrak Eden
Localar Mimar Sinan
70. Aramızdan Ayrılanlar Mimar Sinan
71. Fihristler

MİMAR SİNAN

**Gevşemeyin, endişe etmeyin. İncancınız
sağlamsa, mutlaka başaracaksınız.**

Şânı Yüce Kur'an, S. III. 139

MİMAR SİNAN

Kapak Kompozisyonu : ŞİNASI BARUTÇU
YENİLİK BASİMEVİ — TİPO — OFSET
Tel : 43 55 72 * İSTANBUL — 1982

MİMAR SİNAN

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasının
tarihi, çağdaş ve gerçekçi açıdan
araştırma ve yayın organıdır.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına

İmtiyaz sahibi : Şekûr OKTEN

Yazı işlerini fiilen idare eden : T. Zihni TARHAN

DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR, ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ.

Nuruziya Sokağı 25, Beyoğlu, Tel : 49 24 51

4. Büyük Localar, Localar,
Masonlar Mişel MARGULİES
8. KALKEDONYA L'ndan Günümüze Dündar ERENDAĞ
22. Masonluktan Beklediklerimiz Abdülkadir ERENGÜL
26. Hollanda'da Franmasonluk Yazan: M. van EMDEN
Çeviren : Mişel MARGULİES
29. Sevgi Üzerine Mukbil GÖKDOĞAN
39. Günlük Yaşamımızda
Hoşgörü İsfendiyar AÇIKSÖZ
48. Sohbet Feridun BİLGİNER
53. Bilinç İsmail TOKER
55. Masonluk ve Filateli Yazan : John O. Welch
Çeviren : Tarık GÜNER
57. Ünlü Masonlar Şah'r ERMAN — Suha UMUR
61. Localardan Haberler Mimar Sinan
68. Kuruluş Yıldönümlerini İdrak Eden
Localar Mimar Sinan
70. Aramızdan Ayrılanlar Mimar Sinan
71. Fihristler

Büyük Localar, Localar, Masonlar

Sayısal Bir Araştırma

Mişel MARGULIES

— «Türkiye’de Masonlar kaç kişidir?»

— «Dünyada kaç Mason var?»

Sık sık karşılaştığımız bu ve buna benzer sualler zaman zaman hepimizin zihnini kurcalamıştır. Dünyada mevcut her Büyük Locaya tek tek yazıp bu sualleri sormanın dışında, (ki bu pek pratik bir yol gibi görünmüyor) en basit çare her Locanın elinde bulunan ve her sene yenilenen yeşil kaplı bir kitaba müracaattır. İçindeki bilgi hazinesi karşısında pek mütevazî olan adı şöyle :

1981

List of Lodges
Masonic

Takriben 300 sahifelik bu kitap, her sene Pantagraph Printing and Stationary C., Bloomington, Illinois, U.S.A. tarafından yayınlanıp Büyük Localara tanesi 5.50 dolardan satılır. İçinde, Arjantin Büyük Locasından Venezuela Büyük Locasına kadar 132 Büyük Locanın tam adları, kuruluş tarihleri, Büyük Üstat ve Büyük Sekreterlerinin adresleri ve telefon numaraları, varsa merkezlerinin

adres ve telefonları ve genel Kurul tarihleri gösterilmiştir. Her Büyük Locaya ait kısmın başında bulunan bu bilgiye ilâveten, her jüridiksyondaki Loca ve üye adedi de umumiyetle görülebilir. Başlığı takiben, her jüridiksyona bağlı tüm Locaların isimleri, numaraları ve buldukları şehirler de verilen mâlûmatı tamamlar. Localar listesinden sonra da o Büyük Locanın hangi başka Büyük Localarla Dostluk Kefili teati ettiği görülebilir. Bu tanıma ve tanıma konusunu biraz aydınlatmak gerekir. Türkiye Büyük Locası kitapta bulunan 132 Büyük Locanın ancak 108 i ile tanışma muamelesini tamamlamıştır. Bu geri kalanların muntazam olmadıklarını göstermez, sadece şu veya bu sebeple henüz o safhaya gelinmediğinin işaretidir.

Sayılar

Yüzde yüz doğru ve en son rakkamları vermek imkânsız gibi görünüyor. Elimizdeki «Pantagraph» ın tarihi 1981 olmakla beraber satışa çıkarıldığı gün bile içindeki bilgiler en az 6 ay evveline dayanıyor. Bu arada dünyanın her tarafında yeni Localar kurulmakta, yeni kişiler tekris edilmektedir. Oysa bunlar ancak bir sene sonra kitaba dahil edilebiliyorlar. Yine de, eldeki bilgilerle doğruya bir nebze yaklaşmak mümkün olabilir. Kırkdokuzu A.B.D.'nde olmak üzere mevcut 132 Büyük Locanın analizini yapınca İngiltere Birleşik Büyük Locası en büyük Obedyans olarak göze çarpmaktadır. 8.051 Locaya dağılmış 600.000 üyesi var. Matriküllerinde 500 den fazla Locası olan Büyük Locaları şöyle sıralayabiliriz :

İngiltere	8.051	New So. Wales	834	California	638
İskoçya *	1.200	Victoria	814	Pennsylvania	587
Texas	972	İllinois	758	Missouri	548
New-York	886	Ohio	680	İtalya	527
İrlanda	860	Ontario	647	Michigan	505

* (yaklaşık)

Türkiye Büyük Locası kaydında 62 Locaya dağılmış 4.392 üye görülmektedir.

Dünyadaki Mason sayısına gelince bazı güçlüklerle karşılaşırız. «Pantagraph» ta kayıtlı 132 Büyük Locadan 30 u üye adedini

bildirmemiştir. Bunlardan çoğu küçük Güney Amerika Obedyansları olmasına rağmen bazı büyükler de bunu ihmal etmişlerdir. Buna ilaveten 34 Büyük Loca 1981 bilgilerini vermemiş, ve elimizdeki rakkamlar 1980, 1979 ve hatta bazıları için 1978 senesine dayanıyor.

Bütün bunlara rağmen mümkün olduğu kadar sıhhatli bir tahmin yapmak için şöyle bir yol denenebilir :

Üye sayılarını bildiren Localar sayısından, dünya ortalamasının çok üstünde olan A.B.D. Localarını düşersek 14.616 Locaya dağılmış 1.287.487 üye olduğunu görürüz ki bu bize Loca başına ortalama 88 üye verir. Üyelerini bildirmeyen Büyük Localar umumiyetle küçük Obedyanslar olduğunu düşünerek bu rakkamı 80 olarak alalım. Bu durumda üye sayısını bildirmeyen 4.740 Locada 379.000 Mason bulunduğunu varsayabiliriz.

Yukarıdaki sayının ilavesi ile 132 Büyük Locanın 34.371 Locası ve bu Localara dağılmış 4.957.895 Mason olduğu meydana çıkmaktadır. Bu sayılar şöyle bir tablo teşkil etmektedir :

	(Türkiye)	A.B.D.	Diğerleri	Dünyada
Büyük Loca sayısı	1	49	83	132
Loca sayısı	62	15.015	19.356	34.371
Mason sayısı	4.392	3.291.315	1.666.680	4.957.895
Loca üye ortalaması	71	219	86	144

Sayılarımızın sıhhatine tesir eden bir küçük unsur daha, iki veya daha fazla Locaya üye olma durumudur. Bizde olduğu gibi (mütebenni üye) birçok Obedyans birden fazla Locaya üyeliği kabul etmektedir. Bu durumda olan Masonlar yekûnun % 1 ini teşkil etseler, bu durum, genel yekûnu 50.000 azaltır. Herşeye rağmen dünyadaki Mason sayısının 4.750.000 ile 5.000.000 arasında olduğu, fazla bir yanılgıya düşmeden, ifade edilebilir.

Bu küçük analizin, «en az - en çok» rakkamlarına meraklı Kardeşlerimizimize bir tablo ile belirtilmesi uygun olacaktır.

**B. Localar
arasında**

	A.B.D.	Diğerleri	Dünyada
En az Loca	Delaware Utah 31	Luxembourg 4	Luxembourg
En az Üye	Utah 5.124	Costarica 250	Costarica
En çok Loca	Texas 972	İngiltere 8.051	İngiltere
En çok Üye	Ohio 233.254	İngiltere 600.000	İngiltere

(Bu yazı, Harry Carr K. in 1976 yılında yayınlanan «The Freemason at Work» adlı kitabının 399-403 sahifelerinde «Masonic Statistics» makalesinden esinlenilerek ve o yazıdaki metod kullanılarak hazırlanmıştır.)

	Dünya	A.B.D.	TARİH
Lombardy	Lombardy	Delaware	18 Ocak
	4	Urb.	31
Costa Rica	Costa Rica	Costa Rica	18 Ocak
	250	2.124	
Ingiltere	Ingiltere	Texas	18 Ocak
	8.081	872	
Ingiltere	Ingiltere	Ohio	18 Ocak
	900.000	22.324	

Kalkedonya Muh.: Mah.: den Günümüze (İdeal Muh.: Lo.: s1)

Dündar ERENDAĞ

18 Ocak 1982 günü, Ziyayı Şark Muh. Mahfilinin kuruluşunun 72 nci, İdeal Muh. Lo. mızın çalışmalarına başladığı günün 43 ncü yıl dönümüdür. Türk Mas. luk tarihinin yapılarını karıştırırken KÖKLERİMİZ'in en yakından ge-riye doğru, Necat, Ziyayı Şark ve Nihayet Kalkedonya Muh. Mah. lerine kadar uzandığını görüyor ve İdeal Locamızın Necat Mah.nden, Necat Mah. Ziyayı Şark Mah.nden, Ziyayı Şark Mah. nin de Kalkedonya Mah. nden doğduğunu bu ve- sile ile bir daha öğrenmiş bu- lunuyoruz. (1)

I. — KALKEDONYA
Muh. Mah. i :

II. nci Meşrutiyetin ilânından önce İstanbul'da Yabancı Obediyanslara bağlı en azından 23 kadar Mahfilin zaman za- man faaliyette buldukları bilinmektedir. Bunlardan biri de 1907 yılında İtalyan Obediyansına bağlı olarak kurulmuş, adını kurulduğu semtin, Kadıköy'ün tarihi adı olan (2) KALKHEDON'dan almış Kal- kedonya Mah. dir. Haydarpa- şa ile Kadıköy arasında Rih- tım Caddesindeki bir binada çalışmalarını -Fransızca- yap-

miş bulunan Kalkedonya KK. ri arasında Fuat Süreyya Paşa, Fuat Hulusi (Demirelli), Veteriner İhsan Abidin, Mehmet Nezir, Dr. Hakkı Şinasi Paşa, Bahriyeli Mehmet Ali Bey, Eczacı Antipa, Miralay Dr. İlyas Modyano, Fehmi İsmail, Hoşyan KK. ri Türk Masonluk tarihinde isimleri geçen devrin aydın kişileri olarak zikredebiliyoruz.

Kalkedonya M. i, Meşrutiyetin ilanından ve Şûrayı Alîi Osmanî'nin kuruluşundan sonra, Ziyayı Şark Mah. nin kurulması amacıyla vaki ayrılmalar sebebiyle çalışmalarını sürdürmek imkanını bulamamış ve kapanmıştır (1).

II. — ZİYAYI ŞARK Muh. Mah. i :

Meşrutiyetin ilanından sonra yabancı obediyanlara bağlı mahfillerde çalışmalarını sürdüren KK. imiz, Millî Mas. teşkilatının kurulması zamanının gelmiş olduğunu idrak ederek çalışmalara başlamış, 3 Mart 1909 tarihinde Tokatlıyan Otel'inde yapılan toplantıda ŞURAYI ALÎİ OSMANÎ'yi kurarak görevlilerini seçmişlerdir (1).

Şûranın kurulmasından sonra sırasıyla Vatan, Muhibbanı Hürriyet, Vefa, Şafak, Resne,

Terakki ve İttihat Muhipleri, Uhuvveti Osmaniye, Meşrutiyet Muh. Mah. lerinin kuruluşundan sonra, Kalkedonya Ma. ne mensup Mirliva Faik Paşa ile birlikte Fuat Hulusi (Demirelli) Miralay Dr. İlyas Modyano, Mustafa Asım, Mahmut Reşat, Dr. Fuat Süreyya Paşa, Osman Tevfik, Mehmet Nezir, Bahriyeli Mehmet Ali ve Pepo KK., Mahmut Reşat K. in Kadıköy Yeldeğirmenindeki evinde yapmış oldukları bir toplantıda, 18 Ocak 1910 tarihinde, 9 No. lu ZİYAYI ŞARK Muh. Mah. ni kurmuşlardır (1).

Ziyayı Şark Mah. ilk toplantısını, Kalkedonya Mah. nin çalışmalarını yapmış olduğu mabedde yapmıştır. Bilâhare Prens Aziz Hasan Paşa K. in mâli desteğinden de yararlanarak, Kadıköy'de Hale Sinemasının köşesinde tutulan bir binaya taşınmışlar ve daha sonra da 1928 yılında satın alınan ve 5 Nisan 1929 tarihinde KK. rimizin hizmetine açılan bugün çalıştığımız binaya taşınmışlar, çalışmalarına burada devam etmişlerdir (3).

Ziyayı Şark Mah. de Dr. Fuat Süreyya Paşa -bir yıllık fasıla dışında- tam 22 yıl süre ile, Mirliva Faik Paşa, İcra Reisi Ahmet Suat, Baba Kurbangil

KK. de seçildikleri süre için de Mah. in Üst. Muh. liğini yapmışlardır.

Türk Mas. tarihinde, Ziyayı Şark KK. i, İzzet Paşa, Mahmut Muhtar Paşa, Dr. Abdullah Cevdet, Dr. İsmail Hürşit, Dr. Orhan Tahsin, Dr. Saip Öner, İbnürrefik Ahmet, Hıfzı Tevfik (Gönensay) Büyük Elçi Tevfik Kâmil (Koperler) Fahri Paşa, Celâl Esat (Arseven) Necmettin Sahir (Sılan) Muhittin Osman (Omay), Bigalı Atif Bey, Ali Rıza Bey, İbrahim Hoyi KK. Ziyayı Şark Mah. de nura kavuşmuş oldukları bilinmektedir.

Mah. in renkli Simalarından Hoca Mahmud Efendi, bir gece başında Sarığı ile (Masonluk ve İslâmiyet) konusunda vermiş olduğu Konferans KK. ce büyük bir ilgi ile izlenmiş, bu konferansın anıları, KK. mizin hafızalarını yıllarca süslemiştir.

Mason olan ilk Türk Padişahı V nci Murad'ın oğlu Şehzade Selâhattin Efendi de bu Mah. de tekris edilmiş ve Babası V nci Murad'ın önlüğünü kuşanmış olduğu kaydedilmektedir. Ziyayı Şark M. çalışmalarında, 1914 yılında Cihan Harbinin de patlak vermesiyle, bir gevşeme olmuştur. Buna rağmen KK. Fuat Süreyya Paşa'

nın Şifa Hastahanesi tavan arasındaki bir odada çalışmalarına devam etmişlerdir. Zamanın Harbiye Nazırı, Mason aleyhtarlığı ile tanınmış Enver Paşa, Hastahaneyi göz altına aldırılmış, KK. için birer dosya hazırlanmış, ne varki bu dosyalar Dahiliye Nazırı Talât Paşa ve Polis Müdürü Bedri bey KK. mizin ellerine geçince mesele kapatılmıştır (1).

Ziyayı Şark Mah. daha sonraları 1935 yılında, öz Türkçe yazma ve konuşma akımına uyarak adını TAN IŞIĞI olarak değiştirmiş ve Türk Mas. luğu uykuya girişine kadar çalışmalarına devam etmiştir (1).

III. — NECAT Muh. Mah. i :

Şimdi gene gerilere dönelim, Ziyayı Şark KK. den Dr. İsmail Hürşit, Muhittin Osman (Omay) Dr. Besim Zeki, Osman Tevfik, Miralay İlyas Modyano KK. 17 Mayıs 1916 tarihinde Şurayı Ali Osmanî'ye 35 No: ile bağlı NECAT Muh. Mah. ini kurmuşlardır (1) (4).

Daha kuruluşunun 1 nci yılını doldurmadan, 1917 yılının Mart ayında, Hatip Kürsüsünde Av. Celâl Derviş K. miz harbin de etkisi ile durumları daha da perişan hale gelmiş ço-

cukların hallerine bir çare aramak gerektiğini belirten bir konuşma yapmıştır. Büyük bir ilgi toplayan konu, Ahmet Emin (Yalman), Mustafa Reşit (Mimaroğlu), Server Yesari ve Osman Tefvik KK. rin görüş ve önerileriyle olgunlaşmış ve o celsede bir Çocuk himaye müessesesinin kurulmasına, Mas. KK. rle, çevrenin de desteklerinin sağlanmasına kurulacak teşekkül adının da (HİMAYEYİ ETFAL CEMİYETİ) olmasına dair bu tarihi karar ile, Necat Muh. Mah. Türk Mas. camiasına, adını duyurmuştur.

Cemiyetin Tüzüğü Ahmet Emin (Yalman) tarafından hazırlanmış ve sonra da Necat Mah. KK. den olmak üzere, diğer Mah. mensuplarından 12 kişilik bir kurucu heyet teşkil edilmiş, Dahiliye Vekâletine yapılan resmî müracaat ile cemiyetin kurulması sağlanmıştır.

Birinci Dünya Harbi ve sonrası cemiyetin Anadolu'daki şubelerle irtibatını kaybetmesi sonucu, yardım çabaları önemli ölçüde aksamıştır. İstiklal Harbi daha sona ermeden 1921 yılında Ankara'da Muhtar Paşa K. miz de teşebbüsü ile İstanbul'da ilk kurulmuş olan cemiyetin isim ve a-

lâmetleri de aynen kabul edilerek TÜRKİYE HİMAYEYİ ETFAL CEMİYETİ adı altında, cemiyet yeniden ihya edilmiş, İstanbul'daki cemiyet ve teşkilât da Ankara'daki cemiyetin şubesi haline gelmiş, çalışmalarına şube olarak devam etmiştir.

Bugün TÜRKİYE ÇOCUK E-SİRGEME KURUMU adıyla çalışmalarını yurt çapında sürdürmekte olan kuruluş NECAT Muh. ve KK. rinin temelini attığı, Türk Mas. nun iftihar vesilesi bir eserdir. (1) (5).

Necat Mah. nin Mas. luk tarihine geçmiş ikinci bir olayı da 1930 yılında Büyük Meşrik (Büyük Loca) da (Görevliler Kurulunun) Daimi heyetin seçimindeki tutum ve davranışlarıdır (1) (6).

Büyük Meşrik delegelerinin 1 Ağustos 1930 tarihinde yaptıkları seçim celsesine kıdemli bir Mas. olan ve Kalkedonya Mah. den adını tanıdığımız Hakkı Şinasi Paşa celseyi ritüelikle merasime lüzum görmeden açmış, zamanın Halk Fırkası İstanbul Mutemedi (Parti Başkanı) olan Hakkı Şinasi Paşa, hazırlamış olduğu bir listeyi, Partinin yüksek makamlarca seçilmesi muvafık görülen kişiler olduğu-

nu delege KK.e telkin etmek istemiştir. İtirazlara rağmen seçim yapılmış ve Hakkı Şinasi Paşa'nın hazırladığı liste bütünüyle seçimleri kazanmış, Server Yasari K.miz de Üstadı âzamlığa seçilmiştir. Hakkı Şinasi Paşa'nın, KK.rin şimdiye kadar alışmış oldukları serbestçe seçim geleneğine, düşüncesine karşı bu davranışı ve seçim şekline karşı gösterilen tepkilerin yoğunluğu Necat Muh. Mah.den gelmiştir. Celsenin ritüelik merasimle açılmayışı yanında yapılan telkin ve reylerin serbest kullanılmasının önlenmesi davranışı altında yatan düşünce büyük tepki ile karşılanmıştır. KK., «Biz Mas.lar devletin, partinin inkilâplarına, politikasına karşı kurulmuş bir topluluk değiliz, esasen Mas.nik prensiplerimiz gereğince aramızda böyle bir kişi olmasına da imkân yoktur. Şu halde niye parti adına bazı KK.miz bizi denetlemek istesin, niye bazı KK.rimiz seçilecek diye telkin ve baskı yapılsın? Bu davranış Mas.luğun politikaya alet edilmesidir. Mas.politikaya alet edilemez.» diyorlar (1) (4) (6) (7).

Bu itirazlar, KK. arasında huzursuzluğu, hoşnutsuzluğu yaygınlaştırmış, davranışla-

rın öncüsü olan Necat Mah. ile aynı görüşü destekleyen Etoile D'orient Mah. lerinin çalışmaları, Daimi Hey'et kararıyla muvakkaten durdurulmuştur. Necat Mah. KK. ri, hem toplantılarını yapmamış, hem de Kardeş Mah. toplantılarına alınmamışlar, Necat KK.ler binbir güçlkle girebildikleri lokalde diğer K. Mah. toplantıları devam cetvellerine, (Geldik, Toplantıya kabul edilmiyoruz) kaydını koyarak, tepkilerini göstermeye devam etmişlerdir. (7)

Devam edegelen itiraz ve huzursuzluk karşısında Daimi Hey'et, Genel Kurul'u 14 Ekim 1930 tarihinde fevkalâde toplantıya çağırmıştır. Bu toplantıda, 1 Ağustos tarihli toplantıyla ilgili itirazlar, şikâyetler tekrarlanmış «Masonluğa siyaset karıştırdığı gerekçesi ile Hakkı Şinasi Paşa hakkında takibat yapılması» dan, «Yeniden seçim yapalım aynı kişileri serbest reylerimizle yeniden seçelim,» «Daimi Heyet ile birlikte bütün delegeler istifa etsin.» gibi muhtelif görüş ve öneriler sonucunda, Daimi Hey'et Genel Kurulun reyleri ne şekilde tecelli ederse etsin, Mas.luğun yüksek menfaatleri gereği istifa etmeğe ve seçimlerin yenilenmesine karar ver-

miştir. Gene bu toplantıda Necat ve Etoile D'Orient Mah. leri hakkında verilmiş muvakkat tatil kararı tasdik edilmediğinden bu Mahfil delegelerinin de iştirakiyle 31 Ekim 1930 tarihli toplantıda seçimler serbestçe yapılmış M. Kemal Öke K. Üst. Azamliğa seçilmiştir.

Böylece bu anlaşmazlık Necat Mah. KK. rinin müsamahalı davranışları sonucu halledilmiştir. (1) (4) (6)

Bu olay, Mas. luğu bilerek veya bilmiyerek belirli bir gaye için vasıta olarak kullanmak isteyenlerin, Mas. Camiası içinde yaratabilecekleri problemleri, huzursuzluğu göstermesi bakımından ibretle hatırlanması yanında, Mas. prensip ve davranışların da zaferini belgelemesi bakımından Mas. tarihimize geçmiştir.

Necat Muh. Mah. nin ilk Üst. Muh. i Dr. İsmail Hurşit K. mizdir. Necat Mah. i çalışmalarını uykuya girdiğimiz tarihe kadar sürdürmüştür. Son yılların Üst. Muh. leri Dr. Orhan Tahsin, Av. Ali Galip Taş, Mecdettin Ali Akasya ve son olarak da ilk Üst. Muh. i olan Dr. İsmail Hurşit KK. lerimizdir. (1)

Necat Mah. ile ilgili bölümü, uykuya giriş diye adlandırdığımız olayın kısa öyküsü ile bitirmek istiyorum.

1935 yılında, o yıllarda yürürlükte olan Anayasada yer alan ve aynı zamanda Halk Partisi tüzüğüünün altı oku ile belirtilen, Cumhuriyetin temel ilkeleri, Hükümet — Parti tarafından Halk kitlelerine en etkin biçimde yaygınlaştırılmak, benimsetilmek istenmektedir. Bunun için en uygun ve biricik kuruluş, parti kuruluşu olan Halkevleri ve Halk odalarıdır. Hükümet — Parti bütün derneklerin sosyal ve kültürel faaliyetlerini Halkevleri ve Halk odaları bünyesi içinde yürütmek amacı ile derneklerin kapatılmasını, mal varlıklarının, bu kuruluşlara intikalini programlamıştır. Bu düşünce ve uygulamadan topluluğumuzun istisna edilmesi için büyük gayret sarfedilmiştir. Dahiliye Vekili Şükrü Kaya K. miz nezdinde Büyük Meşrik heyetinin itiraz ve teşebbüslerinden bir sonuç almak mümkün olmamıştır. Şükrü Kaya K. Parti tarafından alınmış olan kararı Hükümet olarak tatbika koymağa mecbur bulunduğunu, çalışmalarımızı kendi kararımızla durdurmamız gerektiğini, Hükü-

metin bir karar olarak faaliyetimizi durdurmasının ortaya çıkarabileceği mahzurların da düşünülmesi gerektiğini KK. mize izah etmiştir. (1) (8)

Bu durum karşısında, Büyük Meşrik hazırladığı bir beyannameyi Dahiliye Vekiline tevdi etmiş, 9 Ekim 1935 tarihli bu beyanname ertesi gün, «Türk Mason Cemiyetinin — bir kanunî zorlama olmadan — faaliyetine son vermediği ve bütün malların Halkevlerine bağışlamayı muvafık gördüğünü» Anadolu Ajansı vasıtasıyla kamu oyuna duyurmuştur. (1) (8) (9)

Diğer taraftan Türk Yükseltme Cemiyeti adı ile faaliyette bulunan Büyük Meşrik 3 Aralık 1935 tarihinde İstanbul Valiliğine verdiği bir dilekçe ile faaliyetini tatil ettiğini bildirmiştir.

Gerçekten bu davranış, teşkilâtımızın yetkili kurullarınca alınmış bir infisah kararı niteliğinde olmadığından ve esasen yetkili idarî makamların da böyle bir kapatma kararı bulunmadığından, Türk Masonluğunun 1948 de resmen faaliyete geçişinden sonra İstanbul, Ankara ve İzmir'deki lokal binalarımızın geri alınması için açılan davalara çok

değerli bir hukuki mesnet olmuştur. (10) (12)

Kanımcı, 1935 uykuya girişi, 1930 seçimlerinde KK. mize telkin edilmek istenen düşüncenin bir uzantısıdır.

Türk Mas. nun uykuya girişi ile Mas. luk tarihimizin bir dönemi de kapanmakta diğer bir dönemin kapıları açılmaktadır. Nitekim bu dönemde Türkiye Şurayı Ali'si çalışmalarına devam etmektedir. Şura mensubu KK. Şu. ra'da almış oldukları izinle Üç derecede çalışmak üzere 1 No: lu İDEAL, 2 No: lu KÜLTÜR, 3 No: lu ÜLKÜ Muh. localarını 1939 yılında kurmuşlardır. (1)

IV. — İDEAL MUH. Lo. sı

A. — 1939 — 1948 yıllarında İdeal Lo. sı,

Yukarıda belirttiğim gibi Yüksek Şûra'dan almış oldukları izinle NECAT Muh. Mah. KK. rinden Ali Galip Taş, Mecdettin Ali Akasya, İsmail Köni, Naci Lütfi Yücel, Reşit Hasan Taşdur, Memduh Mazlum Aleybeyi ve Dr. Mustafa Sakarya KK. 16 Ocak 1939 günü, Ali Galip Taş K. in Galata Bankalar Caddesi, Assikürasyonu Generali Hanının 1 nci katındaki 6 No : lu odada toplanarak İDEAL Lo. kurul-

masına karar vermişler ve ilk toplantılarını da 18 Ocak 1939 günü yani tam 43 yıl önce bugün Ali Galip Taş K. in Taksim Talimhane Caddesindeki evinde yaparak çalışmalarına başlamışlardır.

İdeal KK. i o günlerin şartları gereği ayda ancak bir gün ve münavebe ile KK. rin evlerinde toplanabiliyorlar. Eskiden Nur'a kavuşmuş KK. birer birer uyandırmaya çalışıyorlar. Teklif edilen hakkında, bir K. tarafından itiraz vukubulursa, uyandırma kararı verilemiyor...(7)

1939 — 1946 yılları, Türk Mas., için oldukça sıkıntılı bir dönem.

Bu dönem çalışmalarına yurkarıda adları sayılan kurucu KK. mizden başka, Ziya Osman Gökşin, Sadık Halit Bigat, Vahit Demirkan, Sami Bankoğlu, Necati Dirim, Artin Zeki Hampar, Fehmi Fındıkoğlu, Fehmi Çeltikçi, Sami Sunal, Ata Sayar, Kirkor Şahin, Hazım Atıf Kuyucak, Reşit Çavdar, Dr. Zühtü Kâmil Erkin KK. rin katılabildikleri incelediğimiz belgelerden anlaşılmaktadır.

1939 — 1948 yıllarında, Mecdettin Ali Akasya, Ali Galip Taş, Ziya Osman Gökşin, Hâ-

zım Atıf Kuyucak, Zühtü Kâmil Ergin, Remzi Ali Arsay, Sadık Halit Bigat, Veli Şefik Gizer, Nuri Kâmil Mesen, Selâmi Işındağ, Sırrı Alıçlı, Samim Aksu KK. Üstadı Muh. görevini yapmışlardır (13).

B. — 1948-1965 yıllarında

İDEAL Muh. Lo. sı

1946 yılında çok partili siyasi rejime girilmesiyle Masonluğun yeniden resmen çalışmalarını sürdürme ortamı olgunlaşmış, 1948 yılında çalışmalar resmen başlamıştır. Ne var ki, 1935 uykuya girişimizle, bugün çalışmalarımızı yaptığımız Lokal binası, Halk Partisi tarafından bir talep yapılmadığından Hazine adına teşçil edilmiş, fiilen Halk Partisi tarafından kullanıla gelmektedir (10-12). KK. mizin çalışmalarını yapabilecekleri bir lokale âcilen ihtiyaç vardır.

İdeal KK. i önce, Taksim Sıraselviler Cad. Ayla Apartmanının 3 ncü katını kiralamış, tefriş etmiş, KK. imizin ve K. Locaların çalışabilecekleri bir mabed haline getirmişlerdir. Diğer taraftan Lokal temini için çalışmalar genişletilmiş, KK. dan yardımlar, Bağışlar, Bağış taahhütleri alınmış, K. Localar da bu kampanyaya katılmışlardır. 1951 yılında Tepebaşında 111 No. lu bina

Türk Mas. Derneği adına satın alınmış tefriş edilerek KK. in çalışmasına tahsis edilmiştir (13-14).

Burada, 1950 yılının Mas. tarihimize açısından önemli bir olayına işaret etmeden geçemeyeceğim. Büyük Loca (Büyük Meşrik) 1950 yılının Şubat ayında, İstanbul Valiliğine müracaat ederek, yeniden faaliyete geçtiğini üyelerini olağanüstü Genel Kurula davet ettiğini bildirmiştir. İstanbul Valiliği, uykuya girişimizden sonra yeniden düzenlenen Cemiyetler kanunu hükümlerine intibak işlemleri yapılmadığı için müracaatımızı reddetmiş toplantıya izin vermiştir. Bu karar aleyhine Danıştay Dava Daireleri Genel Kuruluna intikal eden İdarî Dava sonunda, Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu 9/3/1951 tarihli kararıyla, İstanbul Valiliğinin tasarrufunu iptal etmiştir. Böylece, Türk Mas. günün, uykuya girişimizle Hukukî varlığımızın Derneğimizin Hükmi şahsiyetinin sona ermediğine dair tezimiz Danıştay Genel Kurul kararıyla ilâma bağlanmıştır (10).

1954 yılında, İdeal Muh. Lo. Mas. ülküsüne hizmet verecek bir K. Locayı bünyesinden çıkarmış ve AHENK Muh. Lo.

sını Ülkü Mabedinin kuruluş hizmetinde çalışmak üzere Türk Mas. luğuna armağan etmiştir (11).

C. — 1965 olayları ve
İdeal Muh. Lo.

İdeal Muh. Lo. sınıfının 1965 yılı çalışmaları Lo. sınıfının 1964 yılında 25 nci yılının idrak etmenin vermiş olduğu şevk ile başlamış, Enver Bakırcı K. miz Üs. 1 Muh. seçilmiştir (1). 17 Nisan 1965 günlü mutad toplantımızda zamanın bir Parti Liderine verilmiş olan bir belge vesilesiyle, Çankaya Muh. Lo. ndan gelen bir levha okunmuştur. Bu levhada Hikmet Unat K. (Basında yer alan ve bir zatın müracaatı üzerine kendisine cevap olarak yetkisi olmadığı halde bir vesika verdiği dair haberlerin doğru olmadığı) bildirilmektedir (16).

İşte bundan sonra İdeal Muh. Lo. sı kaynamağa başlamıştır. Bu günlerde, Locamız KK. den Hazım Atıf Kuyucak Yüksek Şuranın Âmir Hâkimi, Ali Galip Taş, Âmir Hâkim Kaymakamı, Ekrem Tok, 2/5/1965 tarihine kadar Büyük Loca'nın Büyük Üstadı, sonra önceki Büyük Üstadı, Nuri Pere K. miz de bu tarihten sonra Büyük Üstad Kaymakamıdır. Loca KK. ri arasında Yüksek

Şuraya mensup bir çok K. miz vardır (15-18).

Büyük Loca'nın 2/5/1965 gününde yaptığı toplantıda Necdet Egeran K. Büyük Üstadlığa seçildikten sonra, Locamız toplantılarında gündem maddeleri görüşüldükten ve Lo. mızın ve Mas. menfaatleri hakkında KK. e söz verildiğinde tartışmalar başlamakta ve sürdürülmektedir.

22. 5. 1965 tarihli mutad toplantımızda, Belge verme sebebiyle ortaya çıkan huzursuzluğa sebebiyet verenlerin Mas. ik suç işledikleri endişesini belirten görüşler, Haziran, Eylül ve daha sonraki mutad toplantılarımızda giderek şiddetlenmiş, bilhassa Yüksek Şûra mensubu KK. miz konuyu (Büyük Loca seçimleri ve belge konusu) şekline büründürerek ithamlarını, suçlamalarını kıyasıya sürdürmüşlerdir (15-16).

30 Ekim 1965 tarihli celsemizde Nuri Pere K. miz -ki o tatihte Bü. Üs. Kaymakamıydı- «Mayıs ayındanberi gelişen olayların son derecede endişe verici bir seviyeye geldiğini, son zamanlara kadar hakikaten İDEAL bir Lo. olan ve bu mükemmeliyetiyle K. Lo. ların da takdirini kazanan Lo. mızın bir sarsıntı ve bir bölün-

menin arifesine geldiğini» büyük bir üzüntü ve endişe ile KK. mize anlatmıştır (17).

1965 olayları bazı K. Lo. larda da günün konusu haline getirilmiş K. Localarımızda da tartışmalara, huzursuzluklara sebep olmuştur.

Ne var ki, yukarıda açıkladığım gibi İdeal Muh. Lo. nın yapısı tartışmaların en hararetli, en ağır, en acımasız biçimde gelişmesini önleyememiş, aksine, Yüksek Şûra'ya mensup diğer KK. lerin de katıldıkları büyük bir kuvvet gösterisi, Lo. mızda sergilenmek istenmiş, tartışmalar Şûra mensubu KK. mizin düşünce ve davranışları doğrultusunda ve Yüksek Şûra ve Bü. Lo. ilişkilerinin de giderek gerginleştirildiği bir ortamda Nuri Pere K. mizin 30 Ekim 1965 günü yapmış olduğu konuşmadaki büyük endişelerini haklı çıkarmış Locamız bölünme ve hatta bütünüyle Bü. L. dan ayrılmanın eşiğine getirilmiştir (15).

Biraz sonra sizlere sunacağım 21. 5. 1966 tarihli toplantı ortamının daha iyi değerlendirilebilmesi için Yüksek Şûra'nın 1957 yılında B. Lo. ile yenilemiş olduğu Konkordato'yu tek taraflı olarak, 9 Nisan 1966

tarihinde, feshetmiş olduğunu dikkatlerinize sunarım (18).

İşte 21 Mayıs 1966 tarihli toplantı bu hava içinde Üs. Muh. Enver Bakırcı K. tarafından açılmış, aile celsesine geçilmiştir.

Büyük tartışmalarla geçen 21. 5. 1966 tarihli aile celsesinde görüşmeler kardeşlerimizi üç ana görüş ve öneri altında toplanmıştır :

a. — Her ne bahasına olursa olsun derhal Bü. Lo. dan ayrılma,

b. — Ayrılmıyarak Antimasönik davranışlara karşı mücadele etmek,

c. — Yapılan anlaşma teşebbüsünün neticesini bekliyerek sonra bir karar vermek,

Bu üç öneri ve görüşün oylanmasına sıra geldiğinde Üst. Muh. Enver Bakırcı Locamızın mukadderatını belirleyecek oylamayı eşsiz sezgi ve anlayışla, önerilerden en aykırı olanı (derhal Bü. Lo. dan ayrılma) önerisine karşı, birbirine yakın olanlarını (olayların gelişmesini bekliyerek anti Mas. ik davranışlara karşı mücadeleyi sürdürmek) şeklinde birleştirmiş, önce bu ikinci öneriyi oya sunmuş, toplantıya

katılan 54 KK. mizden 30 u bu görüş ve öneriyi destekleyince diğer teklifi oylamaya lüzum görmemiş, 6 oy farkı ile İdeal Muh. Lo. mızın Bü. Lo. dan ayrılmasını öneren görüş reddedilmiş, böylece İdeal Muh. Lo. sı İzmir vadisinde çalışan 24 No. lu KEMAL Muh. Lo. nın akibetinden kurtulmuş Mas. luk camiası içinde şerefli yerini tarihini korumak imkânına, toplantıyı dirayetle, basiretle idare eden Üst. Muh. Enver Bakırcı K. miz ve Enver Bakırcı K. mizin etrafında kenetlenmiş 29 K. miz sayesinde kavuşabilmiştir (19).

D. — 21 Mayıs 1966 ve sonrası İdeal Muh. Lo. sı

İdeal Muh. Lo. nın 21 Mayıs 1966 tarihli toplantısından; fırtınasından sonra yaprak dökümü başlamış, Lo. mızdan topluca istifalar çalışmalarımızı oldukça etkilemiştir. Özellikle görevli KK. rin büyük bir kısmının istifası sebebiyle, toplantılar vekâleten görevlendirilmiş KK. ce yürütülmüştür. İstifalardan sonra devam eden kardeşlerin azalmış olması, 1965, 1966 yılının Mayıs toplantısına kadar 99 KK. den ortalama 52 sinin iştirakiyle yapılmakta olan toplantılar bu tarihten sonra oldukça tenhalaşmıştır.

Lo. Sekreteri Sedat Toydemir K. in P. S. Bü. Üst. Hayrullah Örs'e «görevli kardeşlerin istifaları sebebiyle toplantıların açılmasında karşılaştıkları güçlükleri çalışmaların zorluklarını dile getiren, buna âcilen bir çare bulmak gerektiğine» işaret eden 15/6/1966 tarihli mektubuna Bü. Üs. ıımız 17/6/1966 tarihli mektubuyle cevap vermiş ve «... Yedi Üst. birader kalıncaya kadar Size tevdi edilmiş meş'aleyi bütün parlaklığı ile Nur ve Ziya saçağınızdan eminim. Lo. nıza kayıtlı Üstad sayısı buna lüzum gösterdiği takdirde sütunları ayakta tutmak için, şahsen, Muh. Lo. nıza tebenni etmeğe amade olduğumu bildirmeği de vazife telakki edeceğini» Üst. Muh. Bakırcı K. mize bildirmiştir (20).

Bundan sonra İdeal KK. Bü. Hayrullah Örs'ün çalışmaları-mıza rehber olan, ışık tutan mesajından almış oldukları ilham ve güçle, 1965 olaylarının yaralarını sarmağa, boş bırakılan sütunları doldurmağa, insanlık ülküsü için kurulmasına çalışılan mabedin inşasını aksatmadan yürütmeğe, büyük gayret sarfetmişler, özellikle, 1965 olaylarını hiç bir toplantımızda görüşme ve tartışma konusu yapılmamasına büyük özen göstermişler ve

21. 5. 1966 günlü aile celsesinden bu yana hiç bir toplantıda konu Lo. mızda görüşülmemiştir (21).

İdeal Locasının tarihçesini sizlere sunarken «eski alışkanlıklardan kaynaklandığında şüphe olmıyan ve Türk Masonluğunun yegâne Hâkimi ve Mutlak Nâzımı olan hür ve müstakil bir Bü. Lo. mefhumu ile bağdaşmıyacak müdahale ve hareketlerin sonucu olan» bu olaylara temas etmeden geçmek mümkün değildir.

B. Üs. Hayrullah Örs K. mizin ifadesiyle «geçmiş tam olarak bilmek, geleceğe daha emin adımlar atmayı sağlar.» (23).

Bu üzücü olay ve olaylar dizisinin yarattığı sıkıntılar İdeal Muh. Lo. da aylar ve hatta yıllarca yaşanmıştır.

İdeal Muh. Lo. sı bütün fırtınaları, huzursuzlukları atlatabilmiş, Mas. çalışmalarını aksatmadan sürdürmüş, bugün ilk çalışmasına başladığı günün tam 43 ncü yıl dönümünde sütunları süsleyen siz aziz KK. mizle, bu muhteşem günü sizlerle birlikte yaşamış ise bunu önce, yukarıda açıkladığım 21. 5. 1966 mukadderat gününün Üst. Muh. i Enver Bakırcı ve Üst. Muh. inin ya-

nında kenetlenmiş 29. K. mize borçludur. Sizlere sunduğum bu eşsiz tarihi miras 21.5.1966 tarihli toplantının eseridir.

Bu muhteşem tarihi mirastır ki, 21. Mayıs. 1966 tarihli toplantı da Üst. Muh. yanında olan KK. miz ve o tarihten sonra görev alan Üst. Muh. lerimiz, görevli KK. miz, görevli kardeşlerimize daima yardımcı olmuş ve olacak tüm KK. miz, H. ve K.E.M.B. Lo. na 1 No. lu Loca olarak bağlı olmanın tarihi sorumluluğunu ve bu sorumluluğun üzerlerine yüklediği Mas. nik görevlerin bilinciyle bizleri bugünlere getirmişlerdir.

İdeal Muh. Lo. sı, 1 No: lu Loca olmanın şerefini, tarihi sorumluluğunu, şeref ve sorumluluğun üzerlerimize yüklediği Mas. nik görevleri daima yerine getirecek, daha nice yıllar, insanlık Ülküsü için kurulmasına çalıştığımız Ülkü Mabe-di yapımına, Türk Mas. luğuna şerefle hizmet verecektir.

Meşrutiyet öncesi ve sonrası, 1930 seçimleri, uykuya girişimiz, Türk Mas. luğunun uyanması, yeniden organize edilmesi, nihayet 1965 olayları ve sonrası. İşte, İdeal Muh. Lo. sının KÖK'leri, bütün bu tarihi olayların içinde...

80 küsur yaşının 53 yılını bu L. mızın çalışmalarına hasretmiş olan Fuat Ramazanoğlu kardeşimiz demıştır ki :

«İDEAL MUH. Lo. sının tarihçesi, TÜRK Mas. luğunun tarihçesidir.»

K A Y N A K L A R

- 1 — Kemalettin Apak (Ana çizgileriyle Türkiye'deki Masonluk Tarihi)
- 2 — Meydan Larousse : Cilt 7
- 3 — Süha Umur : Mimar Sinan Dergisi : Sayı 31 : (Nuru Ziya sokağında 50 Yıl)
- 4 — Türkiye'de Hür Masonluk Tarihi (Bu eserde Necat Muh. Mah. nin kuruluş tarihi 4 Mayıs 1916 olarak kaydedilmiştir.)
- 5 — Süha Umur : Mimar Sinan Dergisi - Sayı 22. (Necat Mah. i ve Himayei Etfal Cemiyeti)
- 6 — Okan Bilgütay : Mimar Sinan Dergisi Sayı 29. (1930 İntihabatı)
- 7 — Fuat Ramazanoğlu : Özel bantımızdaki anılarından
- 8 — Dr. Rifat İnel : Sadık Dostlar Muh. Lo. da 10/12/1981 konuşması
- 9 — İlhami Soysal : Türkiye'de ve Dünyada Masonlar ve Masonluk
- 10 — Sahir Erman : Mimar Sinan Dergisi - Sayı 24 (İstanbul, Ankara ve İzmir Lokalleri Nasıl Geri alındı?)

- 11 — Not : Ahenk Muh. Lo. sı, Ke-
malettin Apak'ın yukarıda
zikredilen eserinde 20 No: lu
Lo. olarak kaydedilmiştir.
Lo. ların beratları 1 Kasım
1964 tarihinde yeniden dü-
zenlenmiş ve bu L. nın No.
su 19 olmuştur.
- 12 — Süha Umur : Mimar Sinan
Dergisi - Sayı 24 - (Arşivimi-
zin Belgeler) Yargıtay'a veri-
len Temyiz Lâyhası.
- 13 — İdeal Muh. Lo. nın 25 nci y-
ılı : İdeal Muh. Lo. tarafın-
dan 1964 yılında yayınlanan
Broşür
- 14 — İdeal Muh. Lo. tersimatı :
1948-1951 yılları tersimatı
- 15 — İdeal Muh. Lo. : 1964-1965
yılları tersimatı
- 16 — İdeal Muh. Lo. Tersimatı :
17.4.1965 Günlü
- 17 — İdeal Muh. Lo. Tersimatı :
30.10.1965 günlü
- 18 — Nafiz Ekemen : (Arşivleri-
mizden Belgeleriyle 1965 o-
layları)
- 19 — İdeal Muh. Lo. Tersimatı :
21.5.1966 Günlü aile celsesi
- 20 — Belge : Bü. Üst. Hayrullah
Örs'ün mektubu
- 21 — İdeal KK. : Anıları ve Ters-
imat
- 22 — Nafiz Ekemen : Mimar Si-
nan Sayı 1 (Konularımız)
- 23 — Bü. Üst. H. Örs : Hayrullah
Örs'ün Mesajı (Mimar Sinan
Sayı 1)

Masonluktan Beklediklerimiz

Abdülkadir ERENGÜL

Masonluğa yeni intisab etmiş bazı genç kardeşlerimiz arasından bir kaç toplantıdan sonra : «Biz Masonlukta aradığımızı bulamadık, boş yere vakit kaybetmekteyiz, her toplantının bir diğerinden farkı yok, aynı formalite ve sözlerin tekrarından başka birşey değil» diyenler çıkabilir ve hatta aralarında «ben artık toplantılara devam etmek istemiyorum» diyenlere de rastlanabilir.

Genç kardeşlerimizin acaba masonluktan beklediği nedir? Masonluktan ne umuyorlardı ki onu bulamadıkları için toplantılar onlara tadsız ve zevksiz gelmeye başladı? Yoksa onlar bir merak veya gösteriş saikasıyla bu camiaya katıldılar? Tabii böyle bir düşünce güttüler ise, çok yanıldılar ve sükütu hayale uğradılar. Cevizin yeşil kabuğunu yemekte bir tad yoktur. Onu kırıp, içini çıkarıp yemeli ki tadına varılmış olsun. Masonluğa da şundan bundan duyulanla erişilemez, ya da kapısından bakmakla öğrenilmez. Masonluk azim ve sebat işidir. Emeklerinin boşa gitmeyeceğine inananların hizmetini ister. Mason; kendisine tevcih edilen her vazifeyi küçümsemeden severek yapmasını bilen mütevazi insandır. Bu vazife evvela toplantılara içtenlikle devam ederek başlar. Üstadlarımız, milletimizin manevi mimarları arasında yer almış genç kardeşlerimizin yetişmesi için plânlı bir şekilde gayret sarfetmekte ve vazifelerini yerine getirmeğe çalışmaktadırlar.

Bu cemiyetten maksat din, dil, milliyet ve yaşayış farkı gözetmeksizin bütün milletler ve insanlar arasında iyi münasebetler, bağlılıklar ve kardeşlikler hasıl ederek dünya yüzünde uyuzmazlık, düşmanlık ve savaşları mümkün merteye kaldırmaktır. İlim ilerledikçe ahlâk da tekamül eder, seviye yükselir, birliği ve kardeşliği engelleyen taassup ortadan kalkar, böylece cemiyetimizin maksadı hasıl olur.

Tam yani kusursuz ve eksiksiz işi meydana getiren iki kuvvettir. Bu iki kuvvetten birini göz görebilir, kulak işitebilir, icabında el hissedebilir. Fakat ikinci kuvveti göz göremez, kulak duyamaz ve el hissedemez. O kuvvet vicdanidir, zihnidir, aklıdır ve manevidir. İş yapanın ruhu ve sinesindedir. Sadece maddi unsurun bulunduğu, vicdani unsurun bulunmadığı veya bulunamayacağı iş tam değildir.

Toplantıda her maddi hareket, o hareket sırasında okunan, söylenen şeylerin kalıbıdır, muhafazasıdır, tezahür şeklidir. Bir şeyin kabuğu o şey demek değildir. Hiçbir kimse portakalın, karpuzun kabuklarını yemekle, portakal ve karpuz yemiş olamaz. Fakat hiçbir kimse kabuksuz portakal ve karpuz yaratıldığını görmemiştir. Toplantılarda yapılan temsili hareketler muhafaza ettikleri, büründükleri özün, cevherin kalıbı ve kabuğudur. Kelimeler manalarının kalıbıdır, kabuğudur ve muhafazasıdır. Kelimelerin manaları muhafaza olunan özdür. Ruhun hissedip, yaşıyor ve bu mananın bize verdiği manevi duyguların tesirindeyse, maddi kalıp ile vicdani unsuru birleştirmiş oluruz. Telâffuz edilen her kelimedede bu iki unsur yani maddi ve vicdani unsur bulunursa yapılan iş tam olur, ikisinden birisi olmazsa yapılan iş eksiktir. Eksik iş gayesini gerçekleştiremez.

Masonluk insanî bir teşekkül ve tekâmül yoludur, en üstün ve yüce gayelerin değer ölçülerine yönelişi bakımından realist ve örnek olacak ideal bir müessesedir.

Güzelleştirme mahiyetindeki durumlar ise iyi adetlere ve güzel ahlâka dayanan hususlardır. Bunlar bulunmazsa insanların yaşayışları, üstün meziyetli ve selim insan için gerekli ve kusursuz hayat olmaktan çıkar. Şüphesiz masonluk düzeninin terbiye edip, berraklaştırdığı beşeri örnekler çoğaldıkça cemiyet cidden mesut olacak, iyilikler muhakkak çoğalarak, tamamen yok olmasa bile

fenalık ve kötülükler çok azalacaktır. İşte bu durum her zaman ve her yerde insan topluluğunun büyük ölçüde menfaatlerinin gerçekleştirilmesi demektir.

Kültür ve muhtelif ilmi sahalardaki hiçbir ilerleme ahlâkın yerini tutamaz. Dünyanın bugün içinde bulunduğu buhranın ve cemiyetlerdeki kötü alâkaların kaynağı, vicdanlardaki ahlâk değerlerinin zayıflaması ve önemsenmemesidir. Unutulmamalıdır ki ahlâk; dengeli insanın muhtaç olduğu salih kıymet ve manalar demektir.

Masonluğun, insanın erişebileceği olgunluğa yükselmesini sağlamağa çok büyük ehemmiyet verdiği aşikârdır. İnsanın bu kemal ve olgunluğa yükselebilmesi söz, fiil, davranış, maksad, düşünce ve tutkusunda yapacağı fedakârlıklar sayesinde olur.

İnsanın daima ruhundaki sıfat ve anlayışlarla olan alâkası, ağacın dallarınının toprak altındaki kökleriyle olan ilgisi gibidir. Bunun manası : insanın fiillerinin iyiliği, ahlâkın iyiliği demektir. Çünkü dal ve teferruat, kök ve asla bağlıdır. Kök düzgünse dal da düzgün olur. Birbirine karşılıklı sevgi ve anlayış bağları ile bağlanmış masonlar bu yönden bir vücut gibidir. Vücudun bir uzvu rahatsızlandığı zaman, diğer vücut kısımları da rahatsızlanarak ona katılırlar. Masonların karşılıklı güzel ahlâk sahibleriyle beraber bulunmaları, onlarla oturup kalkmaları, onlardan birşey duyup öğrenmeleri arzulanır. Çünkü güzel ahlâk sahibi iyi bir insanı görmek, onunla beraber olmak, ondan bazı şeyleri duymak, onunla beraber olana tesir eder, onun iyi ahlâklarını edinmeğe sevkeder. Zira insan bir arada bulunduğu, arkadaşlık ettiği ve beraber oturup kalktığı insana tabi olur, ondan bazı sıfatlar kazanır.

Hastalığın bulunduğu yerden insanın kaçışı gibi, bozuk muhit ve cemiyeti bırakarak salih ve olgun masonlardan teşekkül etmiş topluluğa katılmak en selâmetli yoldur.

Her güzel vasfın üzerine titreyerek onun korunması ve ihmal edilmemesi gerektiği gibi, masonlukta da bazı hareket ve işaretleri basit ve ehemmiyetsiz gibi görünse de, küçümsememek ve hassasiyetle üzerinde durmak gerekir.

Masonluk bir dünya ışığıdır. Bu ışık ardından gelenler karanlık

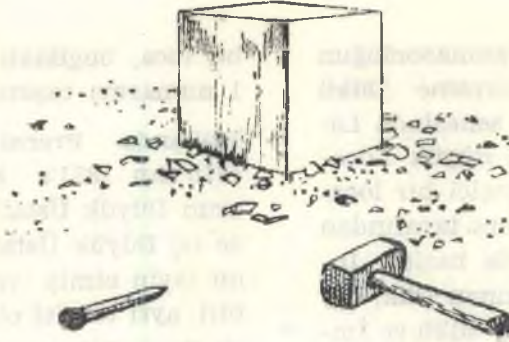
içinde sürçmeyecek, hayat ışığı onların yolunu aydınlatacaktır. Henüz fırsat varken, karanlıklar basmadan bu ışığa güvenip, onun ardından yürümek yerinde olur.

Genç kardeşlerimizin de zamanla topluluğumuzda bu ışığı bulacaklarına eminiz.

Her kapıyı ilmin ışığı ile aralamak, her kalbe sevgi ışığı ile girmek ve her karara vicdan ışığında varmak hepimize müyesser olsun.

Hollanda'da Fransızca

Dr. van NELLE
Fransızca - HOLLANDA
(Hollanda'da Fransızca)
Nijmegen - Fransızca

Hollandada Franmasonluk

W. van EMDEN

Çeviren : Mişel MARGULİES
(Mart ve Eylül 1977 «Masonic
Square» Dergilerinden)

Hollanda'da Franmasonluğun hakiki tarihi, Lorraine Dükü Francis'in 1731 senesinde Laheyde, İngiltere Büyük Locasından beratlı geçici bir locada Dr. Desaguliers tarafından tekris edilmesiyle başlar. İngiltere'de iyi tanınan Dük, daha sonra Tuscany dükü ve İmparator Francis I olmuştur.

Prens Frederik

Hollanda Grand Oryanı 1756 senesinde 14 loca tarafından kurulmuş ve bunu takip eden sene eski Mother Lodge ve Laheydeki Royal locası Union Royale adı altında birleşmiş ve

bu loca, bugünkü matrikülde 1 numarayı taşımaktadır.

Hollanda Prensi Frederik, 1816'dan 1881'e kadar süren uzun Büyük Üstatlığı süresinde üç Büyük Üstat Kaymakamı tayin etmiş ve bunlardan biri, ayrı tekrisi olan ve üçüncü derecenin uzantısı kabul edilen «Üst Mavi Derece»lerden mesuldü.

Prens Frederik, Kral William I'in ikinci oğlu olup, Prusyalılarla Napolyona karşı savaşmıştır. Büyük Üstatlığının yirmibeşinci yılında hasenata büyük bir yardımda bulunmuş

ve 50'nci yıldönümünde ise Laheyde bir bina satın alarak, bunu Büyük Locaya mabet ve ziyafet salonu olarak hediye etmiştir. Kardeşler 1806'da Amsterdamda bir Körler Evi kurmuşlardı, ve Büyük Üstadın jübilesini mason çocukları için bir Yetimhane kurarak tesid ettiler.

Prens 1876'da elmas jübilesini de kutlayabilmiş ve 1881'de 84 yaşında vefat etmiştir. Yaptığı hediyelerin belki de en önemlisi meşhur Alman tarihçi ve masonik müellif Dr. Kloss'un nadir ve tam kitap koleksiyonu olmuştur. Bu koleksiyon, Büyük Locanın Laheydeki binlerce ciltlik kütüphanesinin bir kısmıdır.

Dereceler

Prens Frederikin ölümü üzerine, Büyük Üstatlık Oranj Prensi Alexandere geçmiş fakat kendisi yalnız ilk üç derece ile ilgilendiğinden «sembo-lik» derecelere geçmek istememiş ve bunlara başka Büyük Üstatlar atanmıştır. O günden itibaren Hollanda'da spekülatif masonluk ilk üç dereceye inhisar etmiştir.

Hollanda'daki localara ilave-ten Batı Hint adalarında, Surinamda ve Afrika'da Büyük Üstat Kaymakamları yöneti-

minde deniz aşırı localar da mevcuttur.

1 Ocak 1977 de Hollanda Grand Oryanının 105 locaya dağılmış 6234 üyesi vardı. Hollanda localarının tümüne yakını Mason Binalarında toplanır, büyük şehirlerde normal olarak bütün localar haftanın değişik günlerinde aynı bina- da bir araya gelirler.

Mabette

Hollanda localarının çoğu ay- da bir resmî celse aktederler. Bu toplantılar her zaman daha evvel ilan edilen bir tek dere- cede yapılır ve yalnız o dere- cede açılıp kapanırlar.

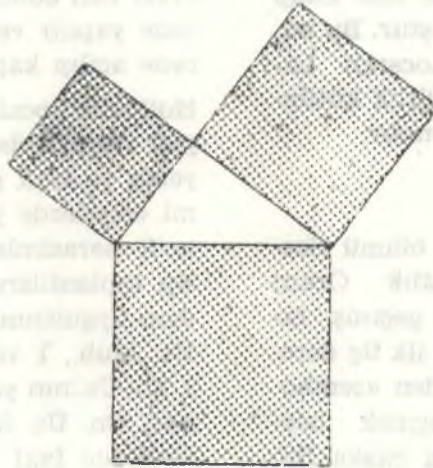
Hollanda localarının ekseri- yeti resmî celselerinde siyah yelek ve frak giyerler ve res- mî celselerde yalnız tekris ve terfi merasimleri ifa edilir. Bu tip toplantılarda başka gün- dem uygulanmaz. Merasimleri Üs. Muh., I ve II No. lar ve I Tö. Üs.'nın yardımcılarıyla ya- par, Ön. Üs. Muh. bu mera- simlerde faal rol oynamaz.

Mabedin Dışında

Loca merasimlerini takiben, İngilteredekilerine benzer bir agap vardır. Bu loca toplantı- larının dışında, Hollanda ma- sonları umumiyetle haftada bir olmak üzere bir toplantı

odasında toplanırlar. Bu cel-
selerde dahili işler görülür.
Bunu takiben üyelerden biri
veya davet edilmiş olan bir
harici masonik konuda bir
konferans verir. ve aradan
sonra konu ile ilgili sorular
sorulabilir.

Bu, akabinde canlı tartışmalara
yol açabilir. Böylece, Hol-
landa masonları fransız mason-
luğun değişik problemleri hak-
kında daha geniş bilgi ve gö-
rüş sahibi olma fırsatını bul-
lurlar.

Sevgi Üzerine

Mukbil GÖKDOĞAN

SEVGİ, bizim kuşakların AŞK olarak belledikleri (aslı ve doğrusu İŞK) kelime, sözlüklerde «Muhabbet, alâka, karşılıksız bağlılık, insanı yüksek fedakârlıklara götüren ilgi duygusu : Yurt sevgisi, evlat sevgisi, aile sevgisi; şiddetli bağlılık duygusu; ve benzeri açıklamalarla, Allah aşkına; Aşk ağlatır dert söyler; Aşk olma- yıncaya meşk olmaz; Aşk-ı-cismani; Aşk-ı-Eflatuni; Aşk ile şevk ile; Aşk-ı-ruhani; Aşk olsun gibi deyimlere rastlarız.

Yabancı dildekilerde de, ufak tefek açıklama farklarıyla, benzeri tarifleri buluruz. Ve hepsini İ Y İ olarak bilinen ve hissedilen'e karşı duyulan ve konusuna göre değişik İSTEK, HAYRAN- LİK davranışı diye özetleyebiliriz.

Rahmetli Ertuğrul K. EYÜBOĞLU K. imizin «Şiirde ve Halk dilinde Atasözleri ve Deyimler» kitaplarında da -iki cilt- Aşk ve Sevgi üzerinde, pek çok, seçme, güzel manzum ve düzyazı pasajlar bulursunuz.

Ve nihayet Kuruluş Teorisini de incelediğiniz zaman SEVGİ «İN- SAN'ın mevcudiyeti -varlığı- problemine bir cevap» olarak ortaya çıkar. Etüt, Ana/Baba ile çocuk arasındaki sevgiden başlar, sevginin konusuna -objet- geçilir ve Yakınsevgisi, Allahsevgisi,

erotik sevgi, bencilsevgi, analık sevgisi gibi bölümlere geçilir ve Sevgi psikososyal yönleriyle incelenir.

Hevesi ve vakti olanlar için geniş bir çalışma ve yetişme alanıdır gerçekten

Bizim, şimdi, vermek istediğimiz, MESLEK'imizin de İNSAN'la meşgul olması nedeniyle « S E V G İ » siz hiç bir şey yapılamayacağına inanarak vurgulamak, birbirimize ve dışarıya d a h a ç o k Sevgi verebilmek yollarını araştırmaktır.

Pek çok insan Sevgi'yi Sevilmek anlamına alır, ona göre sevimli olabilmenin yollarını arar ve içinde yaşadığı topluluğa göre başarılı, temiz, kuvvetli ve zengin olmayı amaçlar. Hanımlarca tercih edilen yol'da Kozmetik, temizlik ve güzel elbiselerle çekici olabilmektir. Bir de Kadın/Erkek'çe dikkat edilen şey : Adabı-muâşeret, ilgiçekici konularda konuşabilmek, yardıma hazırmış gibi ve mutevazi görünmek, hülasa, kendini s e v i m l i yapabilmek -Dost kazanmak- için sarfedilen gayrettir.

- Gerçekten, bir çok insanın, kültür çevremizdeki sevimlilik anlayışı, hoş gitmek'e -sex appeal- dayanır, ya da bağlanabilir. Bu sınıf insanlar topluluğu Sevgi'yi bir obje -nesne- olarak görürler ve şans eseri rastladıkları bir şey sanırlar; o'nun bir KABİLİYET, BECERİ olduğunu idrak edemezler.

Halbuki Sevgi, tıp gibi, Müzik gibi, resim gibi bir SANAT'tır ve bir öğrenme proses'i vardır : Örnek olarak TIP'ı alsak, önce İNSAN'ı, sonra HASTALIKLAR'ı i y i c e öğrenmek gerekir; ama, bunları bilmek insanı tıpta uzman yapmaz. Bunun için, uzun zaman hasta ile karşıkışıya gelip PRATİK-TATBİKAT yapmış olmak gerekir. Ancak bu suretle, nazari ve uzun süren tatbikattan sonra elde edilenler biraraya getirilerek faydalı sonuçlar, bundan sonraki hastaların iyiliğine yararlı olur.

Fakat, birisi, g e r ç e k t e n enüst düzeyde bir hekim olmak istiyorsa, bunların dışında, K A L B ' inde, bu sanattan daha mühim bir şey olmadığına dair İ N A N Ç ' a sahip olmalıdır. Ama, gelin görün ki kültür çevremizin insanları -sade bizde değil, pek çok medeni dünya ülkelerinde de- bütün enerjilerini Başarı, Prestij, Para ve Yetkilerini arttırma'ya harcamaktadırlar.

SEVGİ ise, modern manada KAZANÇ sağlamadığı ve sadece

RUH'umuzu beslediği için bir tür lüks sayılmakta ve o'nu öğrenmek için, genellikle, enerji harcanmamaktadır.

Sevgi, İnsanla beraber -hayvanlarda da böyledir- doğan bir şey.. Onsuz manası olmadığı için, HAYAT'tan da ibaret sayılabilir. Ama, sade geçmiş, daha doğrusu, geçip gittikten sonra bilinen -ancak- bir yaşantı, geleceğe ait bazı tahmin ve tasavvurlar yapılabiliyor, fakat k e s i n olan bir akibet var : Ölüm !

İnsan, bu tablo çizilince, kendisini çok yalnız kalmış, aciz bir mahluk halinde, bir kader mahkûmu gibi görebilir. Kendisini, başkalarıyla işbirliği yaparak birleştirmedikçe ve kendi dışındaki DÜNYA ile temas kurmadıkça, aklını kaybedeceğini düşünür.

Bu yalnızlık, çaresizlik duygusu her türlü korkunun kaynağı olur. Onun için, ilk konu, daha doğrusu soru : Bu boşluktan nasıl çıkılacağıdır. Nasıl bir (Eins werden) varlık, birim olunacak? Kişilik nasıl kazanılacak?

Taaa sürüsünü otlatan Nomad'tan Mısır'lı köylüye, Finikeli tacire, Roma'lı askere, Ortaçağ papazına, Japon Samüraisine, modern Büro memuruna, Fabrika işçisine kadar bu şahsiyet teşekkülü konusu -birim olmak, birşey olmak- düşünülebilir.

Cevap, yani çıkışı yolu her zaman bir olmayacaktır. Bazen hayvan kurban etmekle, bazen insan kurban ederek, askeri istilalar yapmak, Astekler gibi herşeyden elini eteğini çekmekle, sanatta yaratıcılıkla, Allah aşkı ile, insan aşkı ile cevap bulunabilir, ki bu cevaplar insanlığın TARİH'i dir. Sayıları da sonsuz değildir. Ufak tefek farklılıklar bertaraf edilirse Din ve Felsefe tarihi de bu cevapların içindedir.

Cevaplar, insanın eriştiği 'individuation' kişilik derecesine göre değişir. Çocuk'ta B E N daha az gelişmiştir. Anasının yanında kendisini bir şey sanır ve yalnızlığını -ayrılığını- hissetmez, ama, sonra gelişme başlayınca, anasının fizik varlığı ona yetmez ve ayrılığını başka türlü yenge yönlenir, o ihtiyacı duyar.

İNSANSOYU, da çocukluk çağında TABİAT içinde bir (Eins) birim idi. Toprak Hayvanlar, Bitkiler hep İnsanın Dünyasında idi. (Hayvan maskeleri takmak, totem hayvan, hayvan İlahlar v.s. takdisi).

Bu ikellikten kurtuldukça TABİAT DÜNYASI'ndan kopma başlamıştır. Böylece (ayrık) yalnız olmaktan kurtulmak için y e n i yollar arama ihtiyacı duyulmuştur. Türlü şekillerdeki orgiastic âlemler, drog alışkanlıklarına veya primitif topluluklarda seksüel orgazmla trans haline geçerek bu korku ve yalnızlık giderilmeğe çalışılmıştır. Toplu seks orjileri de bunun mahsulüdür. Diyonisos ve Baküs şehvet ve sefahat ayinleri de böyledir. Bu orgiastic durum devam ettikçe yalnızlık ve korku kalmaz; bir zamanlar tıp ve papazlarca da tasvip görmüş bir yoldu bu... Topluluğun -cemi-yetin- âdeti haline geldiği için a y ı p l a n m a k diye bir mefhum kalmamıştı kuşkusuz...

Bu kültürün dışında kalanlar ya alkol'e, ya drog'a sarılırlar... Fakat tesir zail olunca, yine, yalnızlık duygusunun esiri olurlar. Zaman geçip gelişme olunca grup daha da büyür ve kişi (polis) şehir'in üyesi olur. En fakir bir Romalı bile «civis romanus sum» diyebilmekle çok övünürdü bir şeyim diye! Ailesi, dünyası gibi sayardı şehirini, devletini...

Zamanımızda da böyledir. Topluma, sürü'ye (ekseriyet) ait olmak bir emniyet verir. «Herşeyim herkesinkine benziyorsa yalnız değilim» duygusu kurtarır insanı...

Diktatoriyel sistemler korku ve baskı ile konformite'yi sürdürür. Demokratik sistemlerde ise eğitim, telkin ve propaganda bu işi görür. Birçok insan bu konformitenin farkında bile olmaz. Düşündükleri, herkesinkine uyumlu düştükçe, onu, bir tesadüf sanır. Adının başharflerini valizine takmak, gömlek veya kazağı üstüne işletmek çalışma masası üstüne adını koymak, rozet takarak bir gruba veya partiye bağlılığını göstermek ihtiyacı gibi şeylerle kişiliğini belirtmek ister, benliği tatmin edilmiş olur.

Buradan EŞİTLİK'e ulaşılır. Dinî anlamda, herkes ALLAH'ın kulu olduğuna göre ilahî Varlık'tan pay almıştır. Ama, bu eşitliğe rağmen, herkes ayrı, müstakil bir âlem -kosmos- dir. EŞİTLİK, kişiliğin gelişmesi için bir şarttır : Talmud'taki «...Kim bir hayat kurtarırsa, böylece bütün dünyayı kurtarmış olur; kim bir hayatı ifna ederse, bununla bütün dünyayı tahrip etmiş olur» bu anlamdadır.

Bunu Kant'ta «Hiç kimse Eşitlik'i öne sürerek, başka bir kimse-

yi emeline alet etmemelidir.» şeklinde, daha açık olarak ifade etmiştir.

Bu çeşitli eşitlik ekollerince açıklandığı gibi, zalim ya da 'humane' emellerle insanı insan zararına kullanmak, alet etmek hoş görülmez. Bugünkü eşitlik «birisini olmak» yerine «aynı olmak» (Abstraksiyonların tekbiçimliliği) haline gelmiştir. Aynı işi yapan bir çok insan, aynı şeyden hoşlanan, aynı gazeteyi okuyan, aynı şekilde hisseden ve düşünen insanlar olmuşlardır ve bunu gelişme diye de adlandırıyoruz. Kadın-Erkek eşitliği de bu arada sayılabilir. Her ne kadar, felsefede 'Ruhun cinsiyeti' yoktur. Varsada bu polarite'yi, dolayısıyla, Erotik Sevgiyi yok eder. Halbuki, POLARİTE yaratıcılık'ın (Creativity) temelidir. Fakat, bugünkü Cemiyet, kişilendirilmemiş bir eşitlik istediği ve İNSAN ATOMU'nu kullandığı için, aralarında tam eşit ve kütle işletmesinde tam uygun, aynı talimata uyan fakat istediğini yaptığına inanmışlardan oluşmaktadır.

Ondan ötürü bir STANDARDİZASYON gerekli olmuştur ve insanların bu standardizasyonuna EŞİTLİK deniyor...

Bu sürü konformitesine rağmen, yine alkolizm, drog, seksualite buhranları, intiharlar devam eder durumdadır.

Bu sistemde insanın inisiyatifi azalır, o, işletmenin bir parçası olur, numaralanır, kodlanır, kompütere girer, göreceği işler listelenir, belirli bir tempoya göre çalıştırılır, dertleşmeye tartışmaya pek yer verilmez; okunacak kitaplar yayınevlerince ya da yayın kulüplerince seçilir, sinema filmleri mal sahiplerinin keyfine göre seçilir, reklamlar belirli sloganlara göre yapılır. Herşey belirli şekilde sürer gider, hatta haftasonu dinlenme gezilerinin yeri bile, televizyon, video oyunları, türlü türlü partiler v. benzerleri... Doğum'dan Ölüm'e bir Pazartesi'den diğerine, sabah'tan akşam'a yaşam ve herşey hazırlanmış rutin'e göre olur.

İNSAN kimliğini nasıl unutmasın? SEVGİ'ye hasretini nasıl unutmamasın?

Sevgi, öncelikle, bir şahsa olan bağlılık değildir, bir DAVRANIŞ, bir Karakter gösterisi'dir, bir Yöneliş'tir. İnsanın birşeye karşı değil, DÜNYA'ya karşı tutumudur.

Birisi, y a l n ı z birini sever, diğ er insanları umursamazsa, bu «symbiotic» bir bağı lılık olur, genişlemiş bir egoizm sayılır.

Buna rağmen, bir çok insan sanırki, sevgi bu konu ile meydana gelir ve bir KABİLİYET değildir.

Eğer, Sevginin, RUH'un bir GÜC'ü olduğuna inanılmazsa, sevgi-li'yi, tesadüfen, buluncaya kadar beklemek gerekir. Herşeyi hazır ve istekli bir ressamın, a n c a k , sujesini bulduğu zaman en iyi resmi yapabileceğine inanarak beklemesi gibi...

Eğer birisini gerçekten seviyorsam, herkesi seviyorum demektir; bütün Dünya'yı seviyorum, HAYAT'ı seviyorum demektir.

Eğer, birisine «Seni seviyorum» diyebiliyorsam «Sende bütün diğ er insanları ve Dünyayı seviyorum; sende kendikendimi de seviyorum» diyebilmeliyim.

Şimdiye kadar özetlemeye çalıştığımız tariflere ve görüşlere göre SEVGİ t e k t e k insanla ilgili bir y ö n l e n m e 'dir. Bu itibarla çeşitlenebilir ve bu çeşitler arasında da farklılıklar yok-tur denemez.

SEVGİ'nin akademik tasniflerle kaç çeşidi olursa olsun ve bunlar arasında fark bulunsun bulunmasın Ünersel Hürmasonlar olarak b i z i m SEVGİ'miz, geliştirmeğe ve yaymağa alıştığımız SEVGİ HAKİKAT'e olan AŞKIMIZ'dır.

Bu HAKİKAT sözcüğü içinde, EVRENİN ULU MİMARİ olarak sembolize edilen YARATAN, ve O'nun eseri olan herşey vardır. Ermiş YUNUS'un

Yaratılan'ı hoşgör, YARADAN'dan ötürü'sü,

her kademe Çalışma Rehberi'ne sinmiş bir RUH'tur. Onun için SEVGİ, bilen bizler için nefes (alır) gibi bir şeydir. Bu nefesi alıpvermeyen, genelde insan, özellikle Hürmason, dünyanın ne-resinde olursa olsun, kim olursa olsun y a ş a m ı y o r demektir

Y a l n ı z , kulağa hoş gelen ve dinledikten sonra da unutulma-ması gereken bu sözler, s ö z olarak kaldıkça, bir az önce tak-dim ettiğim, insanı ve hastalıkları iyi bilen bir hekimin, ya da tesadüfe bağı lı, eli kolu kavuşuk ilham bekleyen ressamın duru-muna düşülmüş olur.

Bu itibarla, konu üzerinde düşünür düşünmez, durumumuzu tahlil ederek, h e m e n karar vermeli ve t a t b i k a t ' a başlamalıyız. Eksiğimiz veya eksiklerimiz varsa, hızla, onları tamamlamaya koyulmalıyız. Bu yolda, gecikme, kaybolmuş zaman diye bir şey yoktur.

AŞK gelicek cümle eksikler biter ! ' i

unutmayalım ve hergün kalkışımızdan yatışımıza kadar, her davranışımızda -nefes alır gibi- SEVGİ'yi her işimize KATIK edelim. Bu, bizim İBADET'imizdir.

İnsanlık Tarihi ve son Yüzyıl, örnekleri bu tür Sevgi Kahramanları'nın (Gandhi, A. Schweizer, I. Illich, Martin L. King, E. Fromm) gibi GÖNÜL DÜNYASI'nda büyük insan kütlelerini nasıl ve gfiilen, kendi BENLİK'lerine HÜRRİYET'e kavuşturduklarının şahidi- dir. Adları, nurlu Hürriyet Yolu'nun kilometre taşları olarak, yol yüründükçe anılacaktır.

Şimdi, son bölüm olarak Size, g e r ç e k , daha güzeli ve daha manalisını hayatımda görmediğim bir hikâyeyi nakledeceğim : İstanbul Teknik Üniversitesi. 1 9 8 1 Eylülünün 14 ü ile 18 i arasında, Merkezbinasında -Taşkışla- 1. Uluslararası Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresi tertiplemişti. Programı incelerken, 16.09.81 günü, I. Seksiyon, 09 - 1030 arasında 106 numaralı Saldonda «Namaz zamanlarının belirlenmesinde kullanılan aletler» üzerine bir TEBLİĞ'in, çalışmanın sunulacağını ve araştırmacı'nın da Wolfgang MEYER olduğunu gördüm.

Wolfgang MEYER, Alman uyruklu, İstanbul'un e s k i ve köklü Masonlarından bir babanın oğlu, LİBERTAS Muh. L. nin amil azalarından MEYER Kardeştir. Saatçi Meyer diye anılır ve herkesçe çok sevilirdi. Kurduğu ve işlettiği saat fabrikası dolayısıyla İstanbul'da ve muhtelif Anadolu şehirlerinde adı çok anılırdı. Bu itibarla, sunduğu tebliğ/araştırma için çok sevindim. Fakat, bu sevinç 16 Eylül akşamı aldığım bir acı haberle içimde düğümlendi : 19 Eylül Cumartesi saat 11.00 de, İstanbul, Feriköy'deki Protestan Mezarlığı Şapelinde Tedfin Merasımı vardı.

Herşey yaşar, Hiç bir şey ö l m e z ' i hatırlayarak

pırl pırl bir sonbahar sabahının sükûneti içinde kabristana vardım; orası daha da sessiz... Büyük bir DOST kalabalığı... Çelenk-

ler, çiçekler... küçük küçük kuş sesleri ve yere dökülmüş, kuru yapraklara basan ayaksesleri var sadece... Kuru ya da kışyapraklı ağaçlardan sızan güneş ışınları oralara ayrı bir ruhani atmosfer vermiş sanki...

Şapele giriyorum, sağlı sollu heryer dolu. Wolfgang K. in tabutu Altar önünde... Koro için de, bazı gönüllülerin hazırlığı görülüyor. Falih Erksan K. in yardımıyla, ailenin arkasındaki sırada bir boşyere oturabildim.

Gözlerim, hemen, tabutun üzerindeki, yeşil renkli, altınsırma işlemeli, fevkaladeliği olan örtüye takıldı : Üstünde Allah, Muhammed, Kur'an'dan bazı ayetler ve Hulefayıraşidin'in adları işlenmiş bulunuyordu... Kimseye birşey soramayacağım için, sabretmek gerekti...

11.00 oldu, Rahip Ayin'e başladı. Güzel sesi ile Mukaddes Kitap'tan güzel anlamlı pasajlar okudu; almanca devam ederken, uzunca bir kısmını da, aynı belagatle ve türkçe okumasına, bu sefer aklım takıldı! Ne güzel bir Sevgi Gösterisiydi bu... Güzel İlahileri de dinledikten sonra, merasim bitti ve Şapeli boşalttık. Tabutun üstünden de o örtüyü aldılar, bohçaladılar ve birkaç adam onu adı, gitti.

Defin sırasında DOST'ların ve KARDEŞ'lerin hemen hepsi, kabir bölgesinde idi. Rahip, ritüelik konuşmasını bitirdikten sonra, KK.'in zincir kurmasına izin verdiği cihetle, 25-30 Kardeş Halka'yı teşkil ettik, Libertas Üs. Muh. ve Melih SERTEL KK. diyalogu idare ettiler. 111'de kalan Eski K. ESEYAN da iznimizle zincire katıldı. Hiç kimse kabristandan ayrılmak istemiyordu. Bu görevimizin bitmesinden sonra Eski K. Eseyan'ın, hümgür hümgür ağlayarak beni kucaklaması ve çok duygulandığı bu jestimizden ötürü «... Ben sizden nasıl ayrılabilirim? Hep sizinleyim, Allah uzun ömür versin... Ah, aah» demesi yakınımızda olanların dikkatinden kaçmadı.

Bu sıralarda, mezar etrafında, yine Rahibin izniyle, y e n i bir halkanın kurulmakta olduğunu gördük : Bu iyikalpli ve sevgili İNSAN'lar da MEYER K. in çalışma arkadaşları, Ustabaşısı ve Fabrika İşçi Temsilcileri idiler. Onlar da İslam Adetlerine göre, kısa Kur'an surelerini okuyarak ve tekbir getirerek niyazda bu-

lundular, Wolfgang Kardeşin ruhunun istirahati için dua ettiler. Ve bu çok manalı, eşsiz tören, bütün iştirak edenlerin ibret verici bir SEVGİ DERSİ almaları suretiyle saat yarımına doğru son buldu.

Kardeşimiz Wolfgang 15 eylül günü, demin adını verdiğim KONGRE tertip heyetince programlanmış ve Tünel'deki Eski Galata Mevlevihanesi'nde yapılan bir AYİN gösterisi'ne Eşi ile birlikte katılmış; çok duygulanmış ve o gece yatarken «...ayrı bir DİN'in ayini olmasına rağmen çok çok duygulandım; kendimi huzur içinde ve ALLAH'a daha yakın hissediyorum» demiş, ertesi sabah uyanmayarak Ebedi Uykusuna başlamıştır. (23. 05. 1909 - 16. 9. 1981).

Wolfgang K. Topkapı Sarayı Müzesindeki SAAT SERVİSİ yetkililerini yetiştirdiği için ve her manada onlara müşavirlik ettiğinden, müzenin bir iki yetkilisi (Aysel Tuzcular ve Filiz Çağman Hanımlar) Müze Müdürlüğü izniyle, tabut örtüsünün, bir şükran borcu olarak, USTA'nın tabutunun üstüne örtülmesini Rahipten rica etmişler, kabul edilmiş ve örtü bu suretle yerini bulmuş... Teklif sahibi Hanımlardan biri, bunu, önceden, yaşlı anneannesine sorarak d i n c e bir sakınca olup olmadığını sorunca, Müslüman kadın «... Aman kızım, elbette hiç bir sakınca yok! O ne iyi bir adammış ki sizin aklınıza böyle birşey gelmiş... Bir Fatiha da ben okuyayım, Allah rahmet eylesin» demiş...

Bu g e r ç e k Sevgi Hikâyesinde kaç tane i ç i ç e , güzel d e r s var, tatbikat var!

Ben o zamandanberi düşünüyorum : İYİ ve SEVGİ'li İNSAN'ların çoğalması için d u a ediyorum.

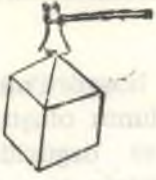
Sevgi Yarışını başlatmakta geç kalmamalıyız.

Bibliyografya :

- ° Aristoteles, Metaphysik. Paderborn 1951
- ° Encyc. Brit. 3, 13. 1974
- ° Eyüboğlu, K. Şiirde ve Halkdilinde Atasözleri ve Deyimler, 1974
- ° Forest, I. de. The Heaven of Love, N. Y. 1954

- Freud, S. Gesammelte Werke, 1-17. London 1940-52
- Fromm, E. Die Kunst des Liebens, 1980
- Huxley, A. Brave New World, London 1946
- Reedhousse
- Robert, Dic. Fr.
- Türkçe Sözlük

Günlük Yaşamımızda Hoşgörü

Doğada bir yandan mavi deniz ve gök, yemyeşil bitki ve ağaçlar, çeşitli çiçekler, akarsular, parlayan ay, yıldızlar ve güneş, türlü güzellikler yer alır-ken diğer yandan şiddetli yağmurlar, depremler, su taşkınları, türlü doğal afetler oluşuyor. Doğadaki bu değişim ve karşıtlıklar yüzyıllardır sürüp gitmekte... Bilginin kaynağı olan karşıtlıkların, insana ilk öğrettiği kavramlardan biri iyi'ye, doğruya, güzele ulaşmak için, kötüye katlanmak gerektiğinin bilinci olmalı. Hoşgörülü olma bilincine ulaşan insan, bir yandan hemcinsleri ile birlikte yaşama'nın zorunluluğunu kavrayarak, çeşitli toplumlar oluştururken,

diğer yandan çevresindeki diğer canlı varlıklara karşı hoşgörülü davranarak onların hizmetlerinden yararlandı. Doğaya egemen olmak için gerek duyduğu kudrette hoşgörünün yeri az olmasa gerek. Hoşgörü, insanın kişisel yaşamında bulmayı arzuladığı esenlik ve mutluluğun ham maddesi olurken, toplum yaşamını düzenleyen yasaların da süzgeci oldu. Bu süzgeçten geçen yasalar yaşadı, geçmeyenler yok olup gitti.

Hoşgörü Kavramı :

Mekanikte supapların bir toleransları var, motorun iyi çalışabilmesi için supapların iyi

ayarlanmış olması lâzım, toleransın dışına çıkıldı mı, buhar dışarı kaçar, piston işlemez olur, motor stop eder. Camilerin, kiliselerin, büyük yapıtların ağırlıklarına göre bir esneklikleri var. Bu esneklikler onların yaşam sigortalarıdır. Bir ilâcın tolere olmadığını söylemek, ondan beklenen yararın sağlanamadığını belirtmek demek. İşte ilâçlarda tolere olmak, mekanikte supaplar, yapıtlarda esneklikler ne iş görüyorsa hoşgörü de insanlarda aynı işi görüyor. Kontrol ediyor, ayarlıyor, güvenlik sağlıyor.

Hoşgörü günlük gerçeklere dayanarak, bir ideale bağlı olarak, bir araştırma ve gelişme çalışmasını benimseyerek, sürdürmektir. Engellere boyun eğmeden onları tartarak yapılacak hareketi saptamak demektir. Korkuya hakim olmak, hasmı ve sahayı incelemek, kuvveti gerçek hedeflere doğru yoğunlaştırmak ve yöneltmektir. Hoşgörü samimiyetin, gayretin ve anlayışın ürünüdür. Olandan olmayana kaş göz işareti ile geçmez. Mevlâna'nın dediği gibi herkes ondan nasibi ne ise o kadar alır. Savaşa karşı bir alettir. Gerçeğe dayandığından silahı yoktur. Savaşta hasmına saygılı davranır, sabreder,

hata yapmaz, emretmez, ikna ederek kazanır.

Bir toplumda hoşgörü'nün egemenliği : toplumu oluşturanların bilinç ve özgürlük kavramları ile kültür ve uygarlıklarındaki gelişme seviyesine bağlıdır. Grupta genel bir hoşgörü iletişimi'nin sağlanabilmesi için, toplumun bireylerinin gerçeğin yasa'sını benimsemeleri ve değer yargıları düzeninde de bir uyuma ulaşmış olmaları gereklidir. Unutulmamalıdır ki hoşgürsüzlüğün egemen olduğu bir toplumda bireysel hoşgörü davranışları, beş ayaklı bir dana'nın hayvanlığı temsil etmesi gibi sun'î kalır.

Farklı düşünce ilkelerine bağlı, farklı inançlara sahip etnik grupların bir arada beraber yaşamalarının koşulu : aralarındaki insanlık sevgi ve saygısının yaygınlığı ile, grupların değişmeye ve ümide açık olmalarına bağlıdır. İdeal olan, din ve uygarlıkları farklı olan bireylerin laiklikte birleşerek, gelecek kuşakları oluşturacak çocuklarının aynı Eğitimi görmeleri, aynı sokaklarda oynamaları, birbirlerini yürekten severek, eskiyi unutup, geleceğin ümidini paylaşmalarıdır. Bu ilkeyi benimseyen Hoşgörü'lü'ler ordusu'

nun amacı dünyada evrensel barışın sağlanmasıdır.

Hoşgörüsüzlük :

Hoşgörüye devamlı bir uğraşı ile zor kazanılan, dikkatle saklanması ve değişimlere göre de ayarlamalar yapılması gereken bir âletimiz dersek, hoşgörüsüzlük bu faaliyetin oluşmadığı tüm olumsuz halleri kapsar. Evrende olduğu gibi insan yapısı da karşıtlıklar'la doludur. Merhamet ve zulüm, sevgi ve nefret, iyi ve kötü, güzellik ve çirkinlik insan oğlu'nun mizacında beraber yer alırlar. Kötü mizaçlı bölümün hencinslerine yaptığı eziyet ve zulüm yüzyıllardır sürüp gitmektedir. Eskinin dinsel baskılarının yerini, çağımızda ekonomik ve fikirsel özgürlüklerin gaspedilmesi aldı. Bağnazlık, gaddarlık, bilgisizlik tutucu güçlerin sömürü aracı oldu. Hepsi bu kadar mı? hoşgörüsüzlüğün taktığı daha çok değişik maskeleri var. Kabalık, aşırılık, yüze gülücülük, arkadan kuyu kazmacılık, hoşgörüsüzlük türleri değil mi... İnsanları atâlete sevk eden, tembelleştiren, aşırı endişe, hayaller peşinde koştu- ran yeni yeni mabutlar yaratan dalkavukluk, yargılamayı yok edip aklı bulandıran asi- biyet, öfke, kin hep hoşgörü-

süzlüğün taktığı değişik mas- keler... Tarih büyük kinlerin kitle kıyımlarına tanık olmuştur. Hoşgörüsüzlük, günlük yaşamımıza türlü aşırılıklar, ön yargılar, değişik boş inanç- lar biçiminde öylesine derin- lemesine girmiş ki, onu doğal davranışlarımızdan ayırmak imkânsız gibidir. Aydınlığa çıkmaktan korkan, gizli ka- paklı çalışmayı seven başka bir türü de maddeye tapar. Bu türü bulaşıcı olduğundan di- ğerlerinden daha tehlikelidir. Geçmişe gereğinden çok bağ- lanmak da bir hoşgörüsüzlük- tür. Geçmiş bir hava deliğidir ama yaşama gücünü veren motor değildir. Lisanı gereği gibi kullanmasını bilmemek de bir tür hoşgörüsüzlüktür... Söylemek istediğimizi, aysber- gin sular altında kalan bölü- mü gibi söylemeyiz de, söyle- dik zanneder karşımızdakini anlayışsızlıkla suçlarız. Ayrıca çoğu kez lisanımızı gerçeğin hizmetine vereceğimize mu- hayyilemizin aracı yapmaz mıyız...

Hoşgörüsüzlükle Mücadele :

Volter, Tolerans adlı eserinde, din değiştirmek isteyen oğ- lunu asarak öldürmekle suç- lanan, Jean Calas adlı bir Tu- luzlu'nun savunmasını yapar. Jean Calas'ın gerçek dışı ka-

ntlarla dinsel baskılar sonucu işkence ile öldürülmesine karar verilmiştir. Yargıçların bir bölümü sonradan verdikleri karardan cayarlar, pişman olmuşlardır. Ancak hüküm gene de yerine getirilir. Volter, Calas olayının ilk olmadığını, Saint Barthelemy gibi soykırımların, sayısız cinayetlerin son bir halkası olduğunu hatırlatarak, Yargıçlara ve Tuluza halkına bağınaz ve bilgisiz olan sizler misiniz yoksa sanık mıdır diye sorar. Bu hoşgörüsüzlükler yazılı yasalara mı yoksa doğa yasalarına mı dayanmaktadır der...

Volterin hoşgörüsüzlüklerin önlenmesi için ileri sürdüğü öneriler şöyle özetlenebilir :

— Toplumda herkes dürtüst olmak için gayret etmelidir.

— Toplumun özgürlük, insanlık, hoşgörü konularında bilinçlenmesinden korkulmamalıdır.

— İnsanlık anlayışı, dünyadaki tüm insanları içermelidir.

— Toplumun temel uğraşları cinayetlere, gaddarlıklara değil, uygarlık ve gelişmeye yönelmelidir. Edebiyat, sanat, müzik gibi türlü inceliklere ağırlık veren bir toplum yaşa-

mında hoşgörüsüz davranışlar azalacaktır.

Volterin bu önerilerine ilâve edilecek en önemli mücadele türü; hoşgörüsüzlüğün gizlendiği yerden, meydana, aydınlığa çıkarılmasıdır. Unutulmamalıdır ki, onların köklerine kadar gidilerek kurutulmaları devamlı bir çalışmayı gerektirecektir.

Ronsard'a ait bir eserde, ormanda acımasızca ağaçları baltalayan bir köylüye, bu meşe palamutlarının, bir zamanlar onun atalarının besinleri olduğu hatırlatıldığı, açlığın ne olduğunu bilen köylünün, yaptığı kötülüğün bilincine vararak, baltalama işine son verdiği anlatılır.

Entellektüel düşünce özgürlüklerine karşı yapılan baskılar biçimindeki hoşgörüsüzlüklerin önlenmesi, ancak serbest araştırma ve tartışma yollarının aracılığı ile yeni gerçeklere ulaşılma ile sağlanabiliyor. Hoşgörüsüzlükle mücadele aynı güvensizlik içinde bulunan, aynı amaçlarla yaşamını sürdüren tüm insanlığın Eğitim sorunudur. Devamlı bir zenginleşme içinde bulunan insan bilincinin bu mücadelede geldiği aşama hakkında kesin bir yorumda bulunmak olası değildir.

Hoşgörü ile Ceza ilişkisi :

Her toplumda bir değer yargıları sistemi vardır. Bu sisteme göre yapılan hatâlar ya affedilir ya da cezalandırılır.

Amaç : Başarının ceza vermekle değil, hatânın tekrarlanmamasını sağlamakla elde edilmesidir. Hata karşısında takınılacak tavırda dikkat edilecek iki ilke vardır. -Hatâyı yapanın cezalandırılması değil, hata'nın yapan tarafından düzeltilebileceğinin unutulmaması...

— Hatâyı yapanın başka kötü bir amacı bulunmadığına inançlı olmak, ona karşı olabildiği kadar hoşgörülü olmak... Hatâ karşısında alınacak tavır bakımından dikkat edilecek diğer hususlar da şunlardır : —Eleştiri yapılacak ölçülü olmak... — Hatâyı yapana yardım edilmek isteniyorsa, onun kendi düşüncelerini kullanabilmesine fırsat hazırlamak...

-- Hatâyı yapanın kendine güveninin sarsılmamasına dikkat etmek...

Eğitimde Hoşgörü :

Çocuklarımızı yetiştirirken, uygulayacağımız yasaklama sistemi ile bağışlayıcı sistem

arasında ölçü ne olacak, hoşgörümüzü nasıl kullanacağız. Yasaklama sistemine ağırlık verilecek olursa, bu sistem bir Truva atı gibidir, sinsî, sinsî kendine yararlı koşulların oluşmasını bekler, yasaklama baskısı geri teper, elde edilmek istenilenin tam karşısı sonuçlar alınır. Ana, babalar yasaklamaya öyle alışırlar ki, kendi bencil duygularını tatmin için çocuklarını ezdiklerinin farkına bile varmazlar. Aslında çocuğa izin vermek ya da vermemek çocukla ana-baba arasında dokunmuş kumaşın yalnızca bir ipliğidir. Bu iplik zorlanırsa kopar. Onların iyi beslenmelerini, temizliklerini, eğitimlerini, sağlamak, onların içtenlikle okşanma ihtiyaçlarını gidermek, onlara dürüst olmayı, yardım severliği, hak severliği, insan sevgisini, zamanlı hareket etmeyi, iyi işler yapınca sevinmeyi, kötü işler yapınca üzülmeyi, çalışmayı, dinlenmeyi, unud etmeyi, sağlam şeylere tutunmayı, vaad etmeyi, sözünde durmayı öğretmek, ana-babaların görevleri değil midir? Bunları yaparken onlarla beraber yaşamalı, onların kişisel beceriler kazanmalarına yardımcı olmalıdırlar. Ancak, çocuğa yasaklama yapmak kadar, aşırı sevgi göstermenin

de beklenmeyen kötü sonuçlar getireceği unutulmamalıdır. Önemli olan, iyi'ye güzele, doğruya gidecek ölçüyü bulabilmesi için, ona kendi düşüncelerini kullanma alışkanlığının verilebilmesidir. İşte bu ölçü; onun yaşam davranışında kullanacağı hoşgörünün temel taşı olacaktır.

Bilincin kökeni ilk bebeklik çağlarında, ana babanın öğrettiği bazı davranış biçimleri ile, kabul etmeyi ya da etmemeyi öğrenmekle başlıyor. Daha sonra iyi insanlık, kötü insanlık yerleşmeleri davranışlarda yer alıyor. Çocukta bilinç oluşurken, ana-baba'dan başka ilk eğitimcisinin de kişiliğinden, uygarlık eyilim ve görüşlerinden etkiler yer alıyor. Çocuğun kişiliği ve bilinci, kalıtımından gelen huyları, ve alacağı ilk eğitimle gelişeceğine göre, ana-baba, ve ilk eğitimci bilgisizse, sevmesini bilmezse, yanlış eğitimle büyüyen çocukların sorumluluklarını kim yüklenecek, hatâları sonradan kim, nasıl düzeltecek? Anarşi'nin terör'ün kökeni, birbirlerini sevmeyen, iyi eğitilmemiş çocukların hergün topluma daha artan bir hızla katılmaları değil mi? Bu kuşağın gençleri de aynı sevgi bilmezliği, bilgisizliği sürdürmeyecekler mi? Sevme-

sini bilmez, bilgisiz ana, baba ve eğitimcilerin yetişmesine nasıl engel olunabilir? Bilgili birbirini seven kaynaklar nasıl oluşacak? Bilim sevmeyi öğretmekte, nefreti engellemekte âciz kalıyor. Bir mucize olsa, tüm Dünya Devletleri anlaşarak ortak bir karar alsalar, uygulamaya geçseler, Atatürk'ün harf devriminde yaptığı gibi, Halk Eğitim Merkezlerine benzer okullar açsalar, orada sevmeyi öğreten Düşünürleri, Yunusu, Mevlânâyı, İbni Sinâyı, Sokratı Platonu, Plotin'i okutsalar, Hümanizmayı, Bilgisizlik ve Boş inançlarla mücadeleyi, Hoşgörüyü öğrenmeyi zorunlu ders olarak koysalar, insanları birbirlerine düşman eden yayınları yasaklasalar, insan sevgisini her yana yaysalar... İşte o zaman tüm Dünyada anarşi, terör harpler son bulur, esenlik, barış, mutluluk her yerde egemen olur.

**Psikolojik
(Ruhbilimsel-Bilimsel)
Hoşgörü :**

Çağdaş Toplum bilimciler, Ruhbilimciler Hoşgörü konusuna şu şekilde bir yaklaşım getiriyorlar.

Toplumda herkesin birbiri ile iletişim sağlaması kolay ol-

maz. Bilgi alış verişi için konu'nun iki taraf için de aynı biçimde anlaşılmalı olması gereklidir. Kültür seviyesi aynı olan Gruplarda, uyum sağlamanın ölçüsü ortak Hoşgörü anlayışıdır. Grupta hoşgörünün sağlanabilmesi için Ruhbilimciler, sempati ve empati yapan davranışların benimsenmesine gayret edilmesini öneriyorlar.

Toplumsal ilişkilerde : karşıdakinin zevk ve bencil duygularına hitap ederek hareket etmeye sempati, insanları olduğu gibi kabul ederek, onlar için yararlı olan hareketi yapmak, onların yerine kendimizi koyarak düşünmeye ve karar vermeye empati deniliyor.

Hoşgörü uygulamasında, zorunlu olarak bir taban ve tavan sınırının varlığı unutulmamalıdır. İstemenin de istenileni yapmanın da bir sınırı vardır. Bir gemi Kaptanının'dan onun yerine geçilerek, limana geminin yanaştırılması istenilse, bu istek yerine getirilebilecek midir? Bu örnekte olduğu gibi hoşgörünün çoğu kez bazı üstün nitelikleri olanlara uyum şeklinde kullanılması zorunludur.

Akıl hastalıkları alanında, ruh sağlığını geliştirmek için yapılan temel Eğitimlerde de hoş-

görülü davranışların benimsenmesi üzerinde durulur. «Guguk Kuşu» filmi görenler hatırlayacaklardır. T Grubu denilen bir liderin başkanlığında yapılan toplantılarda, grup olarak daha önceden saptanan bir konu işlenir. Amaç, bir ya da bir kaç hastanın davranışlarında hoşgörü dozunun artırılmasıdır.

Hoşgörü'nün bilimsel uygulamaları konusuna son vermeden önce, Bilim Adamı Claude Bernard'ın ünlü (Bilimsel Nesnellik) konusundaki mesajının bir bölümüne değinelim. En zor olan bilimsel nesnellik kazanmaktır diyor, Claude Bernard, ve devam ediyor «Nesnellik; içimizde bizi arzularına uydurmak isteyen ihtiraslarımıza karşı, kişisel kanaatlarımızın ileri sürülmesine engel olan zihin tembelliğimize, doktrin tercihlerimize, alışkanlıklarımıza karşı, bizi bir serap hayali ile peşinden koşturan boş inançlarımıza karşı, hilekârlığı, hatayı, karışıklığı yapan öznelliğimize karşı dışımızda olduğu kadar içimizde de her an yaptığımız mücadelede kazandığımız bir zaferdir, devam eden bir yaratıcılıktır. Nesnellik kendimize pek güvenmemeyi öğrenmek, kendimizi çok haklı bul-

duğumuz durumlarda dahi bize ters de gelse, çıkarlarımıza uygun olmasa da iyi kanıtlanmış gerçekler önünde eğilmesini bilmek demektir.» Ahlâk ve ruh sağlığı bakımından büyük değeri olan bu mesaj; içimizdeki kibirlilik ve aşırılıklara karşı bir fren tertibatı, dışımızda ise gelecek her türlü tehlikeye karşı sigorta görevi yapacak, hoşgörülü bir davranışın benimsenmesini öneriyor.

İşte mala'nın M. ları için neden en önemli alet olduğu'nun sırrı da burada'dır. M. luğun yıllardan beri geleneklerini koruyarak, etkinliğini sürdürmesinin nedeni bu âleti iyi kullanmasını bilen üyeler yetiştirmesinde aranmalıdır.

M. lukta Tolerans Kuralı :

Bu kuralı Oswald Wirth K. imiz şöyle özetliyor. :

«Kişilerin onurlu Kişiler olmaları, samimi ve iyi niyetle yapılmış olmak koşulu ile ileri sürülen görüşlerin tümü aynı biçimde saygı ile karşılanmalıdır. Fikirler gerçeğin değişik görüş açılarından yansımalarıdır. Tüm fikirlerde bir bölüm gerçek payı vardır. Hiç bir fikir ne mutlak anlamda yanlıştır, ne de mutlak anlamda doğrudur. Bu nedenle hiç-

bir kimseden çevresine bizim gibi bakmasını isteyemeyiz. İşte bu noktada Tolerans kuralının uygulanması önemlidir. Bir M. kendi fikirlerini kabul etmeleri için kimseye baskı yapmaz. Akıllar güçsüzdür, gerçeğe ulaşmak için bazı gelişme safhaları geçirmeleri gerekmektedir. Ancak birbirlerini takip eden düşünsel evrimleri anlayarak ve onları benimseyenler, zihinsel gelişmeler sağlayabilirler. En iyi sonuçları itidalli hareket etmesini bilenler alırlar.

M. Birliği içinde sizin gibi bir gelişme imkânı bulamayanlar var olabilir, onları hor görmeyiniz, onları şevklendirerek örnek olmaya çalışınız, göreceksiniz onlar da sizi takip etmekte geri kalmayacaklardır. M. nik düşünceye hiçbir fikir ters düşmez. Ancak siz, gözü kapalı öne sürülen doğma, formül, ve kör inançlardan kendinizi koruyunuz. Başkalarının, sizin fikirlerinizi kabul etmeleri için onlara baskı yapmayınız, fakat onların da sizin bulduklarınızı bulabilmeleri için onlara yardımcı olunuz.

Konumuzu M. S. 2. Asırda yaşamış ünlü Düşünür Plotin'in sözleri ile noktalayalım :

«Güzeli bulmak istiyorsan e-

ger, kendi içinin derinliklerine dal, kendini incele, güzelliğin tüm niteliklerini kazandıracak usta bir heykeltıraş ol, ham taşını oy, düzelt, parlat, fazla olanı at, çarpık olanı

düzgün yap, gizlide kalanı meydana çıkart, aydınlat, gözlerinin önüne erdemlerin nurları saçılncaya kadar çalış, o zaman gönlünde hoşgörünün aziz saflığı belirecektir»

YARARLANILAN KAYNAKLAR :

1. Oswald Wirth — Le livre de l'apprenti
2. Voltaire — Traité sur la Tolérance
3. Plotin — Enneade
4. Casamayor — Tolérance
5. Claude Bernard — Introduction A La Médecine Experimentale
6. Meydan Larus
7. Radyo, Televizyon, Basın

Sohbet

Feridun BİLGİNER

(Şu yalancı dünyada adalet batsa, Ahmed Bey onu çıkarır da tekrar kurar; öylesine âdil bir kişidir.)

(Hatice Nine mi? O hâzâ ana-kadıdır. Sanki kâinatın bütün şefkati onda toplanmıştır.)

(Kâzım Öğretmen öylesine hoşgörülü ki suçlarımız karşısında gösterdiği yumuşak sabır önünde gerçekten mahcub kalıyoruz.)

Böyle sözleri hepimiz çok işitmişizdir. Bu ifadelerde ortak olan nokta; farklı insanların (Değişik Değerlerin Örneği) halinde bulunmalarındır.

Dikkat buyurulursa, şöylece sunuverdiğim bir kaç misalde bahse konu olan değerler; Adalet, Şefkat ve Hoşgörüdür. Bütün bunlar (Soyut Kavram)lardır.

İşte, öylesine soyut kavramları kendi varlıklarında, kendi davranışlarında ve ilişkilerinde, (Somut kılan - Görünür ve Algılanır yapan) kişilere : o soyut kavramların **S E N B O L Ü** denir. Öylece de Ahmed Bey **ADALET**'in, Hatice Nine **ŞEFKAT**'in, Kâzım Öğretmen **HOŞGÖRÜ**'nün senbolü olabilmişlerdir.

Olgun bir gezgin'in anlattığına göre, günün birinde yolu; güzel mi güzel bir bağçeye varmış. Bu bağçede yalnız **GÜL** yetişiyormuş :

rengârenk, birbirinden güzel kokulu, birbirinden nârin ve zarif örüdü

güller, güller, güller...

O güller kadar güzel, o güller kadar nârin ve zarif, bir hanım kapı önünde duruyormuş. Gezgin dostumuz o güzel hâtuna hayranlık ve saygı ile yaklaşıp kendisini takdim etmiş, ve hâtunun adını bağışlamasını dilemiş. Hanımın cevabı : (Bana S E V G İ derler) olmuş. Ve, böylece konuşmağa başlamışlar.

(Sevgi Hâtun, burada yalnız mı oturuyorsunuz?)

(Hayır, eşim ile beraber bulunuyoruz. Ona İ L İ M derler. Şu ânda o, bahçenin ilerisinde çalışıyor. Bıkmaz, yorulmaz bir kişidir.)

(İzin verirseniz, bahçeyi dolaşayım.)

(Hay hay, yalnız ayakkabılarınızı lûtfen çıkarın da Saygı dediğimiz şu terlikleri giyin, olur mu?)

Onlar böyle konuşup dururken, hanımın beyi çıkagelmiş. Tanışma ve selâmlaşmadan sonra, beraberce bağçeyi dolaşmağa başlamışlar. Sevgi önde, İlim ve gezgin arkada, yürüyorlarmış.

Her gülün bir ismi varmış :

Mutluluk, Hoşgörü, Sabır, Kanaat, Tevekkül, Adalet, Kudret, Şefkat, Merhamet, Akıl, Hikmet, Samimiyet, Tevazu, Teslimiyet ve saire.....

Bu kadar çeşidde ve bu kadar yoğunlukda güzellik, bu kadar düzen, böylesine bakım ve özen, karşısında heyecandan heyecana düşen gezgin dostumuz, bağçevan İlim Efendi'ye sormuş : (Siz, hangi gülün hangi isimde olduğunu, bâzen, karıştırmıyor musunuz?)

(Bâzen şaşırıldığı oluyorsa da eşim Sevgi; hemen yardımına koşuyor, ve bana Doğru İsmi hatırlatıyor.)

Gezginimiz bir şey daha sormuş, demiş ki :

(Bu güllerin erip yetiştiği şu toprak bana bambaşka göründü; bu toprağın gerçekten de bir özelliği var mı?)

(Özelliği olup olmadığını bilemiyorum, zira biz ezelden beri bu toprak ile çalışıyoruz. Bu toprağı bize VEFA isimli dostumuz bulup getirir. Vefa Dostumuzun dediğine göre :

örneğin merhametli bir insan göçünce, ondan oluşan toprağı alıp bize getirir, biz de o toprağı (Merhamet Gülü) nün altına serpiveririz; veya, şefkatli bir insan göçünce, ondan oluşan toprağı alıp bize getirir, biz de o toprağı (Şefkat Gülü) nün altına serpiveririz. Ve bu... böylece sürer, gider. Allâhım, çylesine toprak olabilen insanlardan râzı olsun).

Bir aralık, gezgin; (Adalet Gülü) nün ihtişamı karşısında öylesine bir vecde ermiş ki gülü tutmak, eline almak istemiş. Derhal, ama nezaketle, mâni olmuşlar ve demişler ki :

(Kokusu koklanabilir; manzarası - yaprağı - teni seyredilebilir; ama, ellemek yasaktır. Zira, koku - manzara - ten; güllerin sıfatlarıdır. Sıfatlar; sanadır, senin içindir. Amaaa, gülün kendisi; Z Â T tır. Zât ise, O dur.)

Gezginimiz pek anlamamış ama itiraz da etmemiş.

Gezginimizin aklına, birdenbire, bir soru daha gelmiş, demiş ki :

(Bu güller arasında aşı yapıyor mu?)

(Elbette... Örneğin

(Hayal Gülü) ne Gerçek'i aşıladıkda ÜMİD GÜLÜ

(İman Gülü) ne Tevekkül'ü aşıladıkda SABİR GÜLÜ

(İman Gülü) ne Hikmet'i aşıladık da TESLİMİYET GÜLÜ

(İman Gülü) ne Akıl'ı aşıladıkda İRADE GÜLÜ oluştu.

Kaldı ki bazı aşıları sürekli yapmak zorunda bulunuyoruz.

Örneğin : O muhteşem Adalet Gülü'ne Kudret Gülü'nü aşamaz isek, Adalet hemen sararıp soluyor, halsiz ve âciz düşüyor. Veya, Kudret Gülü'ne Adalet'i aşamaz isek Kudret'in toprağında Zulüm Böcekleri üreyiveriyor.)

(Bu aşıları sen mi yapıyorsun, İlim Efendi?)

(Çubukları ben hazırlıyorum; ama, aşıyı koyup kavuşturan, eşim Sevgi'dir.

O; İlham Kalemi'ni eline alır, aşılacak varlığın Akıl Perdesini bu kalem ile yumuşak yumuşak aralar, ve öylece, o varlığın GÖNÜL'üne ulaşır, oraya aşı çubuğunu bir güzel yerleştirir, sonra da oluşan BÜTÜNÜ Kader Sicimi ile tatlı tatlı sarar.

Bütün bu işleri, her seferinde, aynı dolgun zevk içinde, seyrede-

rim... Sanki o ânda Allâhım yanımızda imiş gibi; sanki o anda Allâhım yanımızda, râzı ve memnun, gülümsüymüş gibi...)

(O kadar konukseversiniz ki, bıktırma korkusuna düşmeden, habire soruyorum : Tercih ettiğiniz güller var mı?)

(Aslında, cidden yok. Lâkin, eşim Sevgi :

Hoşgörü için — O benim Beşduyumdur

Samimiyet için — O benim Ahlâkımdır

Tevazu için — O benim Edebimdir

der. Ama, Ümid'e fazlaca düşkün galiba... Zira,

Ümid için — O benim Kanımdır

der, durur.)

Bir kaç gün sonra, uğradığı bir kasabada, gezginimiz; bir dervişe rastlamış. Ona bağçeyi, gülleri, o iki soylu bahçıvanı, konuşmaları, anlatmış, anlatmış da bitirememiş.

O ulu derviş demiş ki :

(O bahçeye İnsanlığın KEMAL Bahçesi derler.

O bahçenin o iki yüce hizmetlisinden başka, bir de bekçisi vardır. O seni görmüştür ya, nedense sana görünmek istememiş olsa gerek. O bahçenin bekçisine Masonluk derler. Galiba, eli ile - aklı ile - gönlü ile - hizmet eden anlamında bir isim.

Bekçinin, elinden hiç eksik etmediği, bir asâsı vardır. O asâyâ Sentez diyorlar; ayıklayıp, ayıkladıktan sonra da, düzenleyip toplayan anlamında.

Anlattıklarına göre, kendisi de, İsmi de, asâsı da, bir hoş olan bu bekçi hiç kızmaz, sevmekten ve öğrenmekten usanmaz, hep dikkatli ve düzenli dururmuş.

İnsanların Tez - Antitez dedikleri o gürültülü patırtılı, o iddialı ve iddiacı, ARAYIŞLARI bu Cennet Bağçesine yaklaşıverdi mi, bekçi; Sentez Asâsını sevecen bir vekar ile sallar, ve bütün o mücadele yavaş yavaş duruluverirmiş. Duruluvermiş ya, asâyâ da bir yeni güç, bir yeni olgunluk, bir yeni güzellik erişirmiş.)

(Derviş Baba, bu bekçi hiç yorulmaz, hiç uyumaz mı imiş?

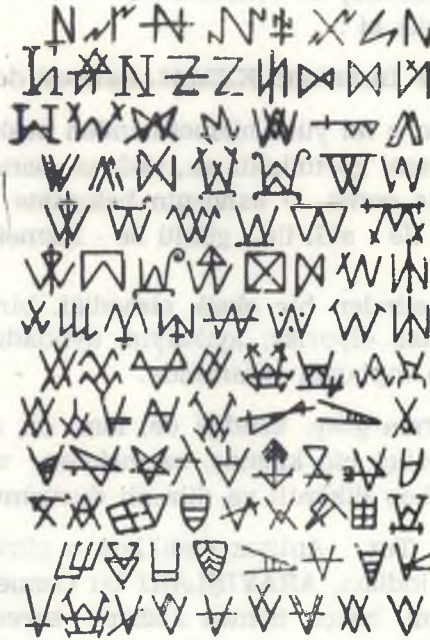
Bu mümkün mü, Allâh aşkına?)

(Haklısın, Oğul. Haklısın ya...

Bazı günler, seher vakti, bir Yeni Gün ışıırken, Mason denenilen bir fakir çıkagelir, bekçiye bir şeyler verirmiş.

Denildiğine göre, Mason; Hayır'dan NİMET, Ser'den İBRET devşirmesini pek bilirmiş.

Zâhir, Mason'un getirdiği nesnelere bekçiye güç verirmiş. Kaldı ki o bahçenin iki hizmetlisi; bu sâdik ve cesur bekçiyi hiç, ama hiç, boş komazlarmış.)

Bilinç

İsmail TOKER

Bilinç terimi insanı kendini sezişi ya da kendinin farkına varışı anlamında kullanılır keza algı ve bilgilerin anlıkta izlenmesi süreci olarak tanımlanır. Geniş anlamda bilinç, aklın kullanılmasıdır. Ruh bilimsel açıdan insan, kendi varlığını ancak bilinciyle aşabilir. Bilinç; insandan bağımsız bir güçtür ve insana verilmiştir, evrensel ya da tanrısaldır ve görünen varlıklardan ayrı ve bağımsız bir güçtür. Psikolojik bilinç, içimizde olup bitenin gözlenmesinden ibarettir. Ahlâki bilinç ise, duygular ve eylemler üzerine değer yargıları verir. J.J. Rousseau, ahlâki bilinci, «Tanrısal İcğüdü», «ölümsüz ve Göksel Bir Ses» olarak tanımlar. Stuart Mill, ahlâki bilinci, ferдин yaşantılarından ve özellikle eğitiminden gelen hatıralar ve çağrışımlarla açıklar. Sosyolojik teze göre, ahlâki bilinç, ortaklaşa ahlâkın, yani sosyal ortamda uyulan ve özellikle kabul edilen ve öğütlenen ahlâkın yansımasıdır. Ahlâki bilincin çağlara ve ülkelere göre değişmesi, bu gerçeğin sonucudur. Psikolojik bilinç gibi, ahlâki bilinç de kavramlardan kuruludur. Bu kavramlar, genellikle, görünen durumları özellikle de sosyal hayatı ve bu hayatı dile getiren kurumları yansıtır. Ama görünen dünyayı sadece pasif bir şekilde yansıtmakla yetinmezler; onun üzerinde etki yapmaya, ona egemen olmaya ve kimi

zaman da oru aşmağa yönelirler. Fertlerin ve toplumların ahlâki ve manevî hayatını meydana getiren ahlâk ülküsü ve değerler, işte buradan türer. Felsefe'ye göre bilinç ve düşünce farklı gerçekleri dile getiren kelimelerdir. Bilinç, daha çok, düşüncenin psikolojik ve ahlâki yanlarını belirtir. Düşüncelerin mantiki yanı, bilinç kavramının içinde yer almaz. Nitekim «Mantiki Düşünce» diyebildiğimiz halde «Mantiki Bilinç» diyemeyiz. «Bilinç» kelimesinde ağırlık noktası düşünen bireysel varlıktır, oysa «Düşünce» kelimesinde gayri şahsi yan daha ağır basar. Ne var ki; «Bilinç» sözü, sadece kendimiz hakkındaki bilinci dile getirmez, dış dünya hakkındaki bilincimizi de ifade eder.

Bilinç, toplumsal bir üründür ve dil'le sınıksıkı bağımlıdır. Dil olmaksızın bilinç'de olmaz. Çünkü dil, başkaları için gerçekleşen pratik bilinçtir. Ön ayakların elleşmesi ve ellerin emekte kullanılmasıyla başlayan insanlaşma, zorunlu toplumsallaşma olgusundan geçerek, Dil-Bilinç olgusunu meydana getirmiştir. Bilinç olgusu, insanların yaşama biçimlerinin ürünüdür. Öyleyse pek açıktır ki bilinç insanların yaşama biçimlerini yansıtır. Ama bilinç sadece yansıtmakla yetinen basit bir ayna değil, belirmesiyle birlikte diyalektiğe girmiş etken bir güçtür. «Bir sarayda, bir kulübedekinden başka türlü düşünülür.» Ama saray koşullarından doğan saray düşüncesi de saray koşullarını etkiler ve değiştirir. İnsansal girişkenlik, bilinçle gerçekleşir. İnsan, olaylardan oluşan bilinciyle o olaylara egemen olabilir. Bilim öncesi felsefe de insanların yaşama biçimleri düşünme biçimleriyle açıklanırdı, oysa düşünme biçimleri yaşama biçimlerinin sonucuydu. İnsan, bilimsel olarak bunun bilincine vardıkdan sonradır ki, bilinçli etkenliğiyle yaşama biçimlerini de değiştirmeğe başlamıştır. Hiçbir şeyi değiştiremeyen hayvansal çabayla herşeyi değiştirebilen insansal çaba arasındaki tek fark, insansal çabanın bilinçli oluşudur. Engels şöyle der: «Bilinçli amaç, istenmiş bir erek olmaksızın hiç bir şey meydana gelmez» Bilinç, insanın, kendisini çevreleyen şeyleri farketmesini, algılamasını ve algıladıktan sonra kavramasını gerçekleştirdiği gibi istemesini ve istediğini yapmasını da gerçekleştirir. Bilinç, başlangıcından beri bir toplumsal üründür, insanlar var oldukları sürece de öyle kalacaktır.

Gettyburg Savaşı

John O. Welch
Çev. Tarık GÜNER

Scott kataloğunda 1180 numara ile gösterilen 5 cent'lik pul; Amerika'nın Sivil İç Savaş 100. yıldönümü nedeniyle çıkarttığı 5 pulluk serinin 3 cüsü olarak; Gettyburg savaşı anı'sına çıkartılmıştır.

Güney ordusu Temmuz 1863 de; Utah Jüridiksiyonuna bağlı 205 No. lu Camp Floyd locasının Koruyucu'su General Henry Heth, (daha sonra Washington D.C. de 15 No. lu Benjamin B. French locasına geçmiştir.) komutasında Gettyburg üzerine yürüyüşe geçmişti.

Bu sıralarda; Michigan Eyaleti, Detroit şehrindeki 241 No. lu Corinthian locası üyelerinden Albay Russel A. Alger'in komutasındaki Kuzey ordusu öncü kuvvetleri de Gettyburg'a doğru yol almaktaydı. (Albay Russel A. Alger daha sonra Cumhurbaşkanı McKinley kabinesinde Savaş Bakanlığı görevine getirilecektir.) Bu savaş, Güneylilerin gerilediği ilk savaştır. Bundan sonra Güneylilerin savaş şansı ters dönmüştür.

3 Gün süren savaşın bütün yükü; Cemetery Ridge'de General E. Pickett'in omuzlarına yüklenmişti. Birader Pickett, Virginia-Richmont'daki 51 No. lu «Dove» Locası üyesi idi. Komutası altındaki iki Tugay komutanından Tuğgeneral James L. Kemper, Virginia'daki 126 No:lu «Past Master Linn Banks» locası üyesi idi.

Öbür Tuğgeneral Amistead ise, yine Virginiada Alexandria şehrindeki 22 No:lu «Alexandria-Washington» locası üyesi idi. Bunların tümü de General Winfield Scott Hancock komutasında savaşıyorlardı Birader Hancock Filadelfiya'da Narristown şehrindeki 190 No:lu «Charity» locasının bir üyesi idi. Savaş sırasında Amistead ölmüş, general Hancock ta ağır yaralanmıştı. İkiisi de West Point'te sınıf arkadaşları idiler. Meksika savaşında Kızılderiilere karşı, çok kez omuz omuza savaşmışlardı.

Bu Mason kardeşler; daha da sayıları bilinmeyen öteki yüzlercesi iç savaşta; geride bıraktıkları kardeş ve hemşirelerinin mutlulukları uğruna inandıkları yönde çarpışmış ve ölmüşlerdi.

Gelbyburg Savaşı

1862 D. 1862
1862 D. 1862

The Philatelic Freemason, Mayıs-Haziran 1981 bülteninden.

Derleyen : Sahir ERMAN — Suha UMUR

1879 — 1943

RIZA NUR

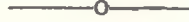
Türk hekimi, yazar ve siyaset adamı. Askerî tıbbiyeyi hekim yüz-başı rütbesi ile bitirdi ve Tıbbiye mektebinde öğretim görevlisi olarak çalıştı. İttihat ve Terakki'ye girdi. İkinci Meşrutiyetten sonra Kurucu Meclise İstanbul mebusu seçildi. Siyasî faaliyetlerinden dolayı Kurtuluş savaşına kadar devam eden süre içinde bir kaç defa hapse atıldı, sürgüne gönderildi. T.B.M.M.'nin birinci döneminde mebus seçildi, Sağlık Vekili oldu ve Hariciye vekilliğine vekâlet etti. Moskova, Harkow antlaşmalarına delege olarak katıldı. Lozan antlaşmasında Türkiye ikinci delege idi. Bu tarihten sonra siyasî hayattan çekilerek Paris'e yerleşti. Edebiyat ve tarih üzerine inceleme ve çalışmalar yaptı. Sinop'taki evini ve kütüphanesini Millî Eğitim Bakanlığına bağışladı, ve burası müze haline getirildi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında İstanbul'a döndü. Rıza NUR K., 24 Aralık 1923 tarihinde İstanbul'da Murat Muh. Mahfelinde 43. Mat. No. sı ile tekeris edilmiştir.

YUNUS NADİ ABALIOĞLU

1880 — 1945

Türk gazetecisi ve Cumhuriyet gazetesi kurucusu. Galatasaray Sultanisinde ve Hukuk Mektebinde okudu. Yirmi yaşında Malûmat gazetesinde yazı yazmağa başladı. İstibdat aleyhine gizli bir dernek kuranların arasına karıştığı için üç yıl hapse mahkûm oldu. İkdam ve Tasviri Efkar gazetelerinde yazılar yazdı. Mebusan meclisinin ikinci seçim döneminde Aydın mebusu oldu. 1918'de Yenigün gazetesini kurdu. Mütareke döneminde Ankaraya gitti. T.B.M.M.'nin birinci döneminde Muğla mebusu seçildi. Gazeteyi Ankarada çıkarmakla birlikte 1924'te Cumhuriyet gazetesini kurdu. T.B.M.M.'nin altıncı dönemi sonuna kadar Muğla milletvekili kaldı.

Yunus NADİ K., 31 Temmuz 1923 tarihinde İstanbulda Murat Muh. Mahfelinde 42 Mat. No. sı ile tekris edilmiştir.

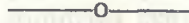

HALİL NİMETULLAH ÖZTÜRK

1880 — 1957

Türk yazarı. İstanbul Darülfünun Hukuk mektebini bitirdi. Paris'te felsefe okudu. Darülfununda felsefe ve içtimaiyat müderrisi oldu. Darülfunun yerine Üniversite kurulunca liselerde felsefe öğretmenliği yaptı. Dil devriminden sonra Türkçenin yabancı sözlerden arınması konusunda bir çok inceleme ve yazı yayınladı. Türk Dil Kurumunda eski metinler üzerinde çalıştı.

Halil Nimetullah K. 16 Şubat 1930 tarihinde İstanbulda Murat Muh. Mahfelinde 109 Mat. No. sı ile Tekris edilmiştir.

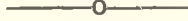

REFET BELE (Refet Paşa)

1881 — 1963

Türk asker ve siyaset adamı. Harp akademisini bitirdi. Birinci Dünya savaşında Filistin cephesinde, ikinci Gazze muharebesindeki yönetimi ile ün yaptı. Mütarekede, merkezi Sivasta bulunan 3. Kolordu Kumandanlığına tayin edilerek Atatürk'le birlikte Samsun'a çıkanlar arasında yer aldı. T.B.M.M.'nin birinci döneminde İzmir mebusu seçildi. İki defa Dahiliye Vekilliği bir defa Millî Müdafaa Vekilliği yaptı. Ankara hükümetinin temsilcisi olarak İstanbul'a girişi coşkun gösterilerle karşılandı. Meclisin ikinci döneminde İstanbul'dan mebus seçildi. İzmir suikası dolayısıyla tevkif edilerek İstiklâl Mahkemesine verildi ve beraat etti. 1926'da Ordudan ve mebusluktan çekildi. 1939 - 1950 yılları arasında tekrar İstanbul mebusu oldu.

Tekrisi Meşrutiyet Mah. Mahfelinde yapılmış olan Refet K., 9 Kasım 1922 tarihinde 31 Mat. No. sı ile Murat Muh. Mahfeline tebennî etmiştir.

SADRI ETHEM ERTEM

1889 — 1943

Türk hikâyeci, romancı ve yazarı. Darülfünun Felsefe bölümünü bitirdi. Kurtuluş Harbine ihtiyat zabiti olarak katıldı. Ankarada yayınlanan Kuvayı Milliye ve Yenigün gazetelerinin yazı işleri müdürlüğü yaptı. Cumhuriyetten sonra Son Telgraf gazetesinde siyasi başyazılar yazdı. Çeşitli gazete ve dergilerde yazı ve hikâyeler yayınladı. Ankara ve İstanbuldaki bazı okullarda felsefe öğretmenliği yaptı. 1939'da Kütahya mebusu olarak T.B.M.M.'ne girdi. Genel olarak sosyal konuları işlediği eserleri ile Türk edebiyatında küçük hikâyenin belli başlı temsilcilerinden oldu. Bir çok roman ve hikâyelerden başka siyasi ve sosyal konulardaki incelemeleri ve gezi hatıraları da kitap halinde basılmıştır.

Sadri Ethem K. 12 Aralık 1926 tarihinde İstanbulda Murat Muh. Mahfelinde 80. Mat. No. sı ile Tekris edilmiştir.

ALİ NACİ KARACAN
1896 — 1955

Türk gazeteci ve yazarı. Galatasaray lisesini bitirdi. Tasvirî Efkâr ve İkdâm gazetelerinde çalıştı. Vakit gazetesinde yazı işleri müdürlüğü yaptı. Kurtuluş savaşını destekleyen Akşam gazetesinin kurucularındandır. Lozan barışını imzalayan Kurulla İsviçre'ye gitti. Tan gazetesini ve daha sonra 1950'de Milliyet gazetesini kurdu.

Ali Naci K., 20 Ocak 1924 tarihinde İstanbulda Murat Muh. Mahfelinde 45 Mat. No. sı ile tekris edilmiştir.

Localar'da Verilen Konferanslar**İSTANBUL****OCAK, ŞUBAT, MART (1982)**

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİH
İdeal	Dündar Erendağ	Kalkedonya Mah. den Günümüze	18.1.1982
»	Suha Umur	Türk Masonluk tarihi	1.3.1982
Kültür	Fikret Akson	«Pax Inimicas Maris» Lo. nı ziyaret intibaları	15.1.1982
»	Aydın Tuncay	Masonlukta tolerans	12.3.1982
Ülkü	Adnan Ergeneli	Çalışma hakkında	25.2.1982
Kardeşlik	Suha Umur	Türkiye'de Masonluk tarihi	4.3.1982
Hürriyet	Reşat Tesal	Mesleğimiz hakkında düşünceler	16.2.1982
Sevgi	Aydın Uluyazman	Semboller	25.1.1982
»	Mukbil Gökdoğan	Sevgi Üzerine...	8.3.1982

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Atlas	David Kohen	Hürriyet ve Demokrasi Őehidi, Sadrazam Mithat Paşa K. imiz (1822-1883)	3.3.1982
Libertas	Nahit Kűcűk	Dűnyada ve Tűrkiyede Masonluk aleyhtarları	27.1.1982
Hakikat	Pashali Donya	Masonlukta sayılar	18.2.1982
Ahenk	Abdűlkadir Erengűl	Masonluktan Beklediklerimiz	13.1.1982
Erenler	Ahmet Akkan	űlkű Mabedi	19.2.1982
S. Dostlar	Eski Ős. Muh.'ler	KuruluŐundan bugűne kadar S. DOSTLAR Muh. Lo.	21.1.1982
Humanitas	Mehmet Akif Akev	3° Sembolleriyile Hakikat	26.1.1982
Hulus	Ligor Eksercioğlu	Sembolizm Hakkında	24.2.1982
Freedom	Ertuđrul GűműŐlűgil	İdeal Mason	14.1.1982
»	Haluk Bitek	Masonik Seyahatname I «Avusturya'da Masonluk»	28.1.1982
Devrim	Fuat Altınsoy	Sakatlar ve Masonluk	20.1.1982
Sevenler	Kerim Sűmer	Semboller ve Alegoriler	12.3.1982
Hisar	M. Osman Demir	Amerikadaki bir Mason Locası Hakkında İzlenimler	26.1.1982
űçűŐik	Necmi Karakullukű	KuruluŐundan bugűne űçűŐik	22.2.1982
űzlem	Davut Berker	Tűrkiye'de Masonluđun tarihi (I)	1.2.1982
»	Sunuk Pasiner	Masonluđun İnsan geliŐiminde rolű	15.3.1982
Başak	Halim Arıksoy	Masonlukta Rehberlik	11.2.1982

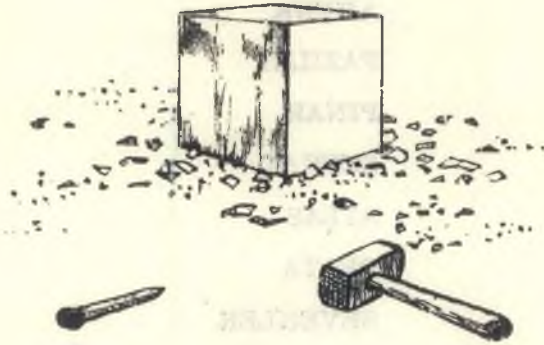
LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Başak	Kenan Kutay	Taassup ve Tarihimizde Olumsuz Etkileri	25.2.1982
»	Nail Güreli	Sen ve Siz	11.3.1982
İrem	Doğan Süer	Landmarklar	29.1.1982
»	Yüksel Umuter	Tarihimizde 1717-1813 devresinden notlar ve Biografiler	26.2.1982
»	Mustafa Coşkun	Japonya'da Loca Ziyareti intibaları	26.2.1982
Evren	«Masonik Derlemeler»	Ebedi Maşrika intikal etmiş Tarık Atlamaz K. in bir konuşması	4.2.1982
»	Atilla Üçer	Günümüze kadar Astroloji	18.2.1982
»	Sarven Utuçüyan	Mabet dışı Masonik Yaşantı	4.3.1982
Piramit	Ömer Faruk Kurt	Masonluğun Nurlarından: Kutsal Kitaplar	29.1.1982
»	Aligül Ayverdi	Gönye ve Açısı	26.2.1982
Burç	Osman Biren	Evrenin Ulu Mimarı	22.2.1982
Nilüfer	Aras Apak	Harici Alemde bir Masonun Davranışları	26.1.1982
»	Lütfi Ensari	Mason ve Görevleri	9.2.1982
»	Saffet Çiçekdağ, İbrahim Yaşar, Kaynak Küçükpınar	Masonluğa Doğuş	23.2.1982
»	Metin Kantarcı, Lütfü Ensari, Aras Apak	Masonik Ahlâk	23.3.1982

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİH
ANKARA			
Uyanıő	Melih Tokay	Mozart K. in 4 Masonik Kompozisyonu	29.1.1982
»	Fuat Tuygan	Semboller	19.2.1982
»	Edvart Bero	Masonik Mutluluk	5.3.1982
Doğuş	Raşit Temel	Masonluğun Dinamik Kelimeleri	12.1.1982
»	Őarlı Őensoy	Anderson Nizamatı	23.2.1982
»	Raşit Temel	Landmarklar	23.2.1982
»	Orhan Tan	Süleyman-Melike Hiram Abif	4.3.1982
İnanış	Ragıp Saguner	Masonik Sembollerin diğer sembollerle ilgili	22.3.1982
Bilgi	Ferdi Özmen	Masonluk tarihi	3.2.1982
»	Münir Berik	Masonik Öğretide İşaret Taşları	17.2.1982
»	Necib Alayeli	Skoç Riti	3.3.1982
Barış	Vural Olcay	Masonik bazı ilkeler ve Ev. U. Mi.	15.3.1982
Dikmen	Fethi Gürel	Bir dünya gezisinden Masonik izlenimler	18.2.1982
»	Hilmi Akın	DİKMEN Muh. Lo. nasıl kuruldu?	18.3.1982
Yıldız	Ömer Körüstan	Türkiye'de Masonluk	11.2.1982
Çankaya	Erdem Ünal	Müzik ve Mason	6.2.1982
	Doğan Sindiren, Necati Tuğcu, Hikmet Ersavaő, Ertan Yükseler	Anderson Nizamatı	12.2.1982

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİH
»	Turan Kaya, Özal Baysal, Berkay Yalın, Özhan Sökmen	Landmarklar	26.2.1982
Üçgül	Alpay İzbirak	Günümüz Türk Düşüncesinden Masonluğa : Vedat Günyol'dan bir yaprak	24.2.1982
»	Alpay İzbirak	Günümüz Türk Düşüncesinden Masonluğa : Nejat SOYER'den bir yaprak	24.3.1982
Ahiler	Raşit Temel	Masonluğun dinamik kelimeleri	28.1.1982
»	Raşit Temel	III. derecenin felsefesi	11.2.1982
Çağ	Taylan Lünel	Masonik tarihte efsane ve Operatif dönem	10.2.1982
»	Melih Ölçer	Masonik Yorum	24.2.1982
»	Tankut Ünal	Masonik Yorum	24.3.1982
»	Alaattin Orhon	Anderson Nizamnameleri ve Büyük Locanın Kuruluşu (1717-1823)	31.3.1982
Eşitlik	Can Arpaç	Yeni Locaların kuruluş nedenleri ve kurucu kardeşlerin sorumlulukları	12.1.1982
»	Turhan Energin	Masonik müzik	9.2.1982
»	Hasan Bilgen	Sembolizma	13.4.1982
Ankara	Şeref Karamusal	Fransa Büyük Locaları	5.3.1982
»	Tuncay Beyhan	I. Derecenin tablosu	19.3.1982

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİH
İlke	Ali Demircioğlu	Masonluğun dış hayattaki yeri	26.3.1982
Atanur	Bülent Saldamlı	Landmarklar	22.2.1982
»	Tuncay Kesim	Masonluğun yazılı olmayan ilke ve kuralları	1.3.1982
»	Tufan Subaşı	Türk Masonluk tarihi	15.3.1982
İZMİR			
İzmir	Mustafa Harmancıoğlu	Osmanlı Localarında Eğitim ve Yönetim	25.2.1982
Nur	Süreyya Akalın	Sevgi ve Vefa	19.1.1982
»	Orhan Alpyörük	Masonluk Nedir? Mason Kimdir?	2.2.1982
»	M. Enver Şenerden	Tarih içinde Masonik Çalışmalar	16.3.1982
Promethee	Nelson Arditti	Boş zamanlar ve Masonluk	27.1.1982
»	İlkin İçelli	Masonlukta ilk adımlarım	24.3.1982
»	Nelson Arditti	Eldiven	24.3.1982
Gönül	Mehmet Sabit Şen	Sevgi	21.1.1982
Ümit	Aydın Ersü	Masonluk Ruhunun Önemi	12.3.1982
Ephesus	Güngör Kavadarlı	F. Masonluk: Yıllardan Sonra yeniden bir değerlendirme ve tartışması	20.1.1982
»	Samuel Azar	Princehall F. Masonluğu	17.2.1982
»	Albert Arditti	Meditasyon Sanatı	3.3.1982

LOCA	KONUŞMACI	KONU	TARİH
»	Süreyya Öneren	Masonik Ruh	17.3.1982
Eylem	Bekir Yıldırım Gür, Melih Çiftçikara	Çıracak Avadanlıkları	22.2.1982
»	Rauf Uçucu	Tekris Öncesi ve Sonrası Masonluk	8.3.1982
»	Burhan Ceyhan	EYLEM 13 Yaşında	15.3.1982
Manisa	Engin Yıldırım	Masonik çizgi	27.1.1982
»	Metin Ersan	Şakûl	24.3.1982
»	Coşkun İyigün	«G» konulu konuşma	24.3.1982

İL	İLÇE	KURULUŞ ADI	KURULUŞ TARİHİ
İSTANBUL	HİSAR		9.4.1966
»	KÜLTÜR		10.4.1948
»	ERENLER		17.4.1957
»	KARDEŞLİK		20.5.1948
»	ÜLKÜ		22.5.1948
»	AHENK		23.5.1954
»	FAZİLET		23.5.1954
»	PINAR		27.5.1965
»	ŞEFKAT		29.5.1959
»	ATLAS		9.6.1948
»	DELTA		10.6.1957
»	SEVENLER		11.6.1965
»	İREM		13.6.1975
»	HAKİKAT		17.6.1953
ANKARA	İLKE		4.4.1980
»	YUNUS EMRE		9.4.1977

KURULUŞ YILDÖNÜMLERİNİ İDRAK EDEN LOCALAR

VÂDİSİ	LOCASI	KURULUŞ TARİHİ
İSTANBUL	HİSAR	9.4.1966
»	KÜLTÜR	10.4.1948
»	ERENLER	17.4.1957
»	KARDEŞLİK	20.5.1948
»	ÜLKÜ	22.5.1948
»	AHENK	23.5.1954
»	FAZİLET	23.5.1954
»	PINAR	27.5.1965
»	ŞEFKAT	29.5.1959
»	ATLAS	9.6.1948
»	DELTA	10.6.1957
»	SEVENLER	11.6.1965
»	İREM	13.6.1975
»	HAKİKAT	17.6.1953
ANKARA	İLKE	4.4.1980
»	YUNUS EMRE	9.4.1977

ANKARA	YILDIZ	30.5.1956
»	EŞİTLİK	3.6.1972
»	AHİLER	5.6.1969
»	YÜKSELİŞ	24.6.1950
»	ATANUR	25.6.1981
İZMİR	EPHESUS	28.5.1965
»	PROMETHEE	9.6.1952
BURSA	NİLÜFER	6.5.1978

YIL	AY	GÜN	HAFTA	YIL	AY	GÜN	HAFTA
1956	5	30	1	1956	5	30	1
1957	6	3	2	1957	6	3	2
1958	6	5	3	1958	6	5	3
1959	6	24	4	1959	6	24	4
1960	6	25	5	1960	6	25	5
1961	6	28	6	1961	6	28	6
1962	6	29	7	1962	6	29	7
1963	6	29	8	1963	6	29	8
1964	6	29	9	1964	6	29	9
1965	5	28	10	1965	5	28	10
1966	5	28	11	1966	5	28	11
1967	5	28	12	1967	5	28	12
1968	5	28	13	1968	5	28	13
1969	5	28	14	1969	5	28	14
1970	5	28	15	1970	5	28	15
1971	5	28	16	1971	5	28	16
1972	6	3	17	1972	6	3	17
1973	6	3	18	1973	6	3	18
1974	6	3	19	1974	6	3	19
1975	6	3	20	1975	6	3	20
1976	6	3	21	1976	6	3	21
1977	6	3	22	1977	6	3	22
1978	5	6	23	1978	5	6	23
1979	5	6	24	1979	5	6	24
1980	5	6	25	1980	5	6	25
1981	6	25	26	1981	6	25	26

ARAMIZDAN AYRILANLAR

ADI — SOYADI	DOĞUM YERİ TARİHİ	TEKRİR TARİHİ	EBD. MAŞ. İNTİKAL TARİHİ
Nejat VAROĞLU	İzmir, 1931	25.2.1960	İzmir 10.9.1980
Alaybey SUNGUR	Trabzon, 1926	20.11.1958	Yükseliş 18.5.1981
Nacil SELTİK	İstanbul, 1900	11.6.1934	Hürriyet 12.8.1981
Nusret ORAL	İstanbul, 1905	7.11.1958	Erenler 23.12.1981
İ. E. TARAKÇIOĞLU	Van, 1926	24.2.1975	İnanış 24.12.1981
Erol ESİNER	Ankara, 1933	7.11.1966	Delta 27.12.1981
Josef BENZONANA	İstanbul, 1906	16.3.1959	Libertas 1.1.1982
Alaattin MİZANOĞLU	İstanbul, 1890	19.6.1924	Doğuş 4.1.1982
Emil BROUWER	İstanbul, 1901	7.3.1962	Atlas 7.1.1982
Can ELLİ	Ankara, 1934	7.12.1966	Üçgül 9.1.1982
Cevat ALPSOY	İstanbul, 1905	2.6.1955	Kardeşlik 12.1.1982
Enver Ziya KARAL	Kosova, 1906	11.4.1957	Yükseliş 18.1.1982
Selâhattin ERTÜRK	Balıkesir, 1932	22.10.1970	Yükseliş 22.1.1982
Tarık ZİYAL	Selânik, 1899	13.7.1930	Hürriyet 17.2.1982
İsmail ONOVLUK	İzmir, 1916	3.5.1956	İzmir 25.2.1982
Muvaffak BENDERLİ	Yanya, 1905	11.11.1959	Ahenk 1.3.1982

Ebd. Meş.'a intikal eden kardeşlerimize Ev.'in U. Mi.'ndan sonsuz mağfret ve kederli ailelerine ve bütün kardeşlerimize sabırlar dileriz.

HİÇ BİR ŞEY ÖLMEZ — HER ŞEY YAŞAR

**Mimar Sinan Dergisinin
41 - 44. Sayıları Fihristleri**

I — KONULAR FİHRİSTİ

Bü. Üs. MESAJLARI (Şekür OKTEN) 1981, 41, 4

ARAŞTIRMALAR

Büyük Localar, Localar, Masonlar (Mişel MARGULİES) 1982, 44,

MASONİK KONULAR

**Anderson Nizâmâtı ve Muntazam Masonluk (Tayfur TARHAN)
1981, 42, 4**

Günümüzde Masonluk (Sahir ERMAN) 1981, 42, 13

Masonlukta Sır (Reşat ATABEK) 1981, 42, 22

Mason Olabilmek (Bülent ÇINTAN) 1981, 42, 28

Masonik Tutum ve Davranışlar (Raşid TEMEL) 1982, 43, 7
Çıracık ile Üstad Arasında Bir Diyalog (Yako LEVİ) 1982, 43, 13
Gönyeden Pergele Geçiş (Reşat ATABEK) 1982, 43, 20
Masonluktan Beklediklerimiz (Abdülkadir ERENGÜL) 1982, 44,

TARİH

ATATÜRK'ün Doğumunun 100. Yılı özel sayısı (Şekür OKTEN, Fikret ÇELTİKÇİ, Cevad Memduh ALTAR, M. Emin HEKİMGİL, Vail KALOYANİDİS, Halim ERKER, Cumhur FERMAN, Reşat D. TESAL, Nesim GÜVENİŞ, Behzat MİNES, Pars TUĞLACI, Orhan BULDAĞ, Selâmi CÖMERTOĞLU, Ünlü YUKARUÇ, Yaşar İLKSAVAŞ, Sâlim Rıza KIRKPINAR) 1981, 41
Papa Clement XII nin «In Eminenti Apostolatus Specula» Başlıklı Emirnamesi (Fikret ÇELTİKÇİ) 1981, 42, 35
Templiers'lerin Masonluk Tarihindeki Rolü (M. Fuat AKEV) 1981, 42, 43
Kalkedonya L. ndan Günümüze (Dündar ERENDAĞ) 1982, 44

FELSEFE

Gnostisizm ve Masonluk (Seyhun TUNAŞAR) 1981, 42, 47

İNCELEMELER

Masonluğun Savastığı Kötülükler (Raşid TEMEL) 1981, 42, 54
Masonik Araştırma Üzerine (Mişel MARGULİES) 1981, 42, 58
Masonik Dünyada Pergel (Ergun ÖNEN) 1981, 42, 61
ATATÜRK'ün Düşünce Yapısı (İsfendiyar AÇIKSÖZ) 1982, 43, 26
ATATÜRK Sofrası ve Kardeş Sofrası (Necmi KARAKULLUKÇU) 1982, 43, 39
Masonluk Öğreti Düzeninde Anlam ve İlke Olarak «Akıl ve Hikmet» Kavramı Üzerine Düşünceler (Naki Cevad AKKERMAN) 1982, 43, 45
Kıvılcım, Kurbağa Testi ve Masonluk (Mişel MARGULİES) 1982, 43, 59

Sevgi Üzerine (Mukbil GÖKDOĞAN) 1982, 44,
Günlük Yaşamımızda Hoşgörü (İsfendiyar AÇIKSÖZ) 1982, 44,
Sohbet (Feridun BİLGİNER) 1982, 44,

MASONLUK VE FİLATELİ

(Tarık GÜNER) 1981, 42, 64
» » 1982, 43, 65
» » 1982, 44,

ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE FRANMASONLUK

Lüksemburg Grand Düşe'sinde Masonluk (M. Fuat AKEV) 1981,
42, 66
Çin'de Franmasonluk (Mişel MARGULİES) 1982, 43, 63
Hollanda'da Franmasonluk (Mişel MARGULİES) 1982, 44,

OLAYLARIN İÇİNDEN (Derleyen : Sahir ERMAN)

Nazi döneminde Alman Masonlarının bir Davranışı 1981,42,68
Kızılderişiler Locası 1981,42,68
Liberya'da Masonluk 1981,43,68
Danimarka Televizyonunda Masonluk Aleyhine
Bir Yayın 1981,42,69
Masonluğun 10 Emri 1981,43,69
İtalya'da P2 Locası Olayı 1981,42,70
Pennsylvania'da Masonluğun 25. Yıldönümü 1982,43,69
Mason Olmayan Arkadaşlarıma Ne Söyleyebilirim? 1982,43,69
İtalyan B. L. B. Ü. nın Bildirisi 1982,43,70
İtalyan Localarında Çalışmalara Yeniden Başlandı 1982,43,71
Kutsal Kitaplar Üzerine 1982,43,71

LOCALARDAN HABERLER (Mimar Sinan)

Kuruluş Yıldönümlerini İdrâk Eden Localar 1981,42,71
Kuruluş Yıldönümlerini İdrâk Eden Localar 1982,43,79

Kuruluş Yıldönümlerini İdrâk Eden Localar	1982,44,
Localarda Verilen Konferanslar	1981,42,72
Localarda Verilen Konferanslar	1982,43,73
Localarda Verilen Konferanslar	1982,44,
Mimar Sinan L. sınıfı Yeni Görevlileri	1982,43,79

ÜNLÜ MASONLAR (Derleyen : Suha UMUR, Sahir ERMAN)
1982,44,

ARAMIZDAN AYRILANLAR (Mimar Sinan)

1981, 42, 80; 1982, 43, 80; 1982, 44,
Ahmet Salih KORUR K. imizin Ardından (Fikret ÇELTİKÇİ)
1982, 43, 5

II — YAZARLAR FİHRİSTİ

— A —

- ALTAR Cevad Memduh :**
Atatürk'ün Dünya Görüşünde Sevginin Yeri 1981,41,35
- AÇIKGÖZ İsfendiyar :**
Atatürk'ün Düşünce Yapısı 1982,43,26
Günlük Yaşamımızda Hoşgörü 1982,44,
- AKEV Mehmet Fuat :**
Templiers'lerin Masonluk Tarihindeki Rolü 1981,42,43
Lüksemburg Grand Düşesinde Masonluk 1981,42,66
- AKKERMAN Naki Cevad :**
Masonluk Öğreti Düzeninde Anlam ve İlke Olarak
«Akıl ve Hikmet» Kavramı Üzerine Düşünceler 1982,43,45
- ATABEK Reşat :**
Masonlukta Sır 1981,42,22
Gönyeden Pergele Geçiş 1982,43,20

— B —

- BİLGİNER Feridun :**
Sohbet 1982,44,
- BULDAÇ Orhan :**
Atatürkçülük İlkeleri Işığında Ekonomik Kalkınma 1981,41,105

— C —

- CÖMERTOĞLU Selâmi :**
Atatürkçü Görüş Işığında Eğitim Sorunu 1981,41,111

— Ç —

- ÇELTİKÇİ Fikret :**
Atatürkün Eylem ve Devrimleri İçinde Uygarlık ve
Kültür Kavramı 1981,41,7
Papa Clément XII nin Emirnamesi 1981,42,35
Ahmet Salih Korur Kardeşimizin Ardından 1982,43,5
- ÇİNTAN Bülent :**
Mason Olabilmek 1981,42,28

- ERENDAĞ Dündar :**
Kalkedonya L. ndan Günümüze 1982,44,
ERENGÜL Abdülkadir :
Masonluktan Beklediklerimiz 1982,44
ERKER Halim :
Atatürk'ün Eğitim Görüşü ve Direktifleri 1981,41,71
ERMAN Sahir :
Günümüzde Masonluk 1981,42,13
Olayların İçinden 1981,42,68
Olayların İçinden 1982,43,69
Ünlü Masonlar 1982,44,

— F —

- FERMAN Cumhur :**
Atatürk'ün Ekonomi Görüşü 1981,41,85

— G —

- GÖKDOĞAN Mukbil :**
Sevgi Üzerine 1982,44
GÜNER Tarık :
Masonluk ve Filateli (W. J. Kirby'den çeviri) 1981,42,64
Masonluk ve Filateli (W. J. Kirby'den çeviri) 1982,43,66
Masonluk ve Filateli (W. J. Kirby'den çeviri) 1982,44,
GÜVENİŞ Nesim :
Atatürk ve Vecizeleri 1981,41,90

— H —

- HEKİMGİL M. Emin :**
Atatürk ve Millî Eğitim 1981,41,53

— İ —

- İLKSAVAŞ Yaşar :**
Atatürk'ün Kardeşlik, Eşitlik, Özgürlük Anlayışı
Üzerine 1981,41,126

— K —

- KALOYANİDİS Vasil :**
Atatürk'ün Milletlerarası İlişkilerdeki Görüşü 1981,41,66
- KARAKULLUKÇU Necmi :**
Atatürk Sofrası ve Kardeş Sofrası 1982,43,39
- KIRKPINAR Salim Rıza :**
Atatürk'ün «Kültür ve Sanat» Anlayışı 1981,41,142

— L —

- LEVİ Yako :**
Çırac ile Üstad Arasında Bir Diyalog 1982,43,13

— M —

- MARGULİES Mişel :**
Masonik Araştırma Üzerine 1981,42,58
Kıvılcım - Kurbağa Testi ve Masonluk 1982,43,59
Çin'de Franmasonluk (George N. Chen'den çeviri) 1982,43,63
Büyük Localar, Localar, Masonlar 1982,44,
Hollanda'da Franmasonluk (M. van EMDEN'den çeviri) 1982,44,
- MİMAR SİNAN :**
Localarda Verilen Masonik Konferanslar 1981,42,72
Localarda Verilen Masonik Konferanslar 1982,43,73
Localarda Verilen Masonik Konferanslar 1982,44,
Kuruluş Yıldönümlerini İdrâk Eden Localar 1981,42,71
Kuruluş Yıldönümlerini İdrâk Eden Localar 1982,43,78
Kuruluş Yıldönümlerini İdrâk Eden Localar 1982,44.
Mimar Sinan Muh. L. sınıfın 1982 Görevlileri 1982,43,79
Aramızdan Ayrılanlar 1981,42,80
Aramızdan Ayrılanlar 1982,43,80
Aramızdan Ayrılanlar 1982,44,
- MİNES Behzat :**
Atatürk'ün Türk Masonlarına Gösterdiği İlgî,
Teveccüh ve İtimat 1981,41,96

— O —

- OKTEN Şekûr :**
P. S. Büyük Üstad Mesajı 1981,41,4

— Ö —

ÖNEN Ergun :
Masonik Dünyada Pergel 1981,42,61

— T —

TARHAN Tayfur :
Anderson Nizâmatı ve Muntazam Masonluk 1981,42,4
TEMEL Raşid :
Masonluğun Savaşığı Kötülükler 1981,42,54
Masonik Tutum ve Davranışlar 1982,43,7
TESAL Reşat :
İnsan Atatürk 1981,41,87
TUĞLACI Pars :
Atatürk'ün Askerî, Siyasî ve Devrimci Kişiliği 1981,41,100
TUNAŞAR Seyhun :
Gnostisizm ve Masonluk 1981,42,47

— U —

UMUR Suha :
Ünlü Masonlar 1982,44,

— Y —

YUKARUÇ Ünlü :
Atatürkçülük, Laiklik ve Masonluk Üzerine 1981,41,118

MİMAR SİNAN

Organ of the Grand Lodge

of Free and Accepted Masons of Turkey

CONTENTS

4. Grand Lodges, Lodges and Masons Mişel MARGULİES
8. From Chalcedony L. to Our Day Dündar ERENDAĞ
22. Our Expectations from Masonry Abdülkadir ERENGÜL
26. Freemasonry in Holland M. van EMDEN
29. On Love Mukbil GÖKDOĞAN
39. Tolerance in Our Everyday Life İsfendiyar AÇIKSÖZ
48. Conversation Feridun BİLGİNE
53. Knowledge İsmail TOKER
55. Masonry and Philately John O. Welch
57. Famous Masons Sahir ERMAN — Suha UMUR
61. News From Our Lodges Mimar Sinan
70. In Memoriam Mimar Sinan
71. Index

Adress : 25, Nuruzlya Sokağı - Beyoğlu/İSTANBUL